

ISSN 1899-2064

Dialogi Biblioteczne

**BIULETYN PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH**

2013, nr 1(11)

Śląskie.
Pozytywna energia

Adres redakcji: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy
ul. kard. S. Wyszyńskiego 7

40-132 Katowice

tel. (32) 258-38-38

e-mail: **dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl**

Internet: **www.pbw.katowice.pl**

Wydawca: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. J. Lompy w Katowicach

Zespół redakcyjny: Anna Marcol – redaktor naczelny;
Urszula Jankowska – zastępca redaktora naczelnego;
Barbara Michałek – korekta

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	4
Z ŻYCIA BIBLIOTEKI	
Ewa Piątek Konkurs plastyczny „Ilustrujemy wiersze Jana Brzechwy”	5
Barbara Czechowicz „Dziela Vincenta van Gogha w muzeach Holandii”. Wystawa w Czytelni Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach	8
Z BIBLIOTEKARSKIEJ PÓŁKI	
Elżbieta Koryczan Sposoby pozyskiwania informacji bibliograficznej przez czytelników	11
Danuta Mika Przypomnienia wysyłane za pomocą poczty elektronicznej – skuteczność oddziaływania na czytelników przetrzymujących książki	16
Anna Sokół Bibliotekarz – nauczyciel czy współpracownik czytelnika? O współpracy biblioteki pedagogicznej i uczelnianej	20
Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA	
Anna Marcol Bibliologiczna Biblioteka Cyfrowa jako źródło wiedzy fachowej	23
Powstanie Styczniowe (1863-1864) w polskim filmie fabularnym, malarstwie oraz literaturze pięknej. Bibliografia podmiotowa (w wyborze) (oprac. Barbara Michalek)	26
REGIONALIA	
Gabriela Bonk Józef Piotr Lompa – wspomnienie w rocznicę	36
Józef Lompa zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 1947-2012, opracowane na podstawie zbiorów własnych biblioteki (oprac. Katarzyna Herich)	38
Z RELACJI UCZESTNIKA	
Cezary Waluszko „Jak wychowywać do miłości?”. Konferencja dla nauczycieli i rodziców w Starostwie Powiatowym w Pszczynie	42
BIBLIOTEKA POLECA	
„Istnieć to znaczy być widzianym”. Polecane lektury z zakresu tworzenia stron www i marketingu społecznościowego (oprac. Anna Marcol)	45

OD REDAKCJI

Drodzy Czytelnicy!

Zmienia się edukacja, zmienia się bibliotekarstwo, przeobrażeniom ulega praca pedagogiczna nauczyciela bibliotekarza, który jest zobowiązany do stałego aktualizowania swojej wiedzy, doskonalenia umiejętności zawodowych oraz orientowania się w tendencjach rozwoju własnej dziedziny.

Na łamach czerwcowych „Dialogów Bibliotecznych” podpowiadamy, gdzie można poszukiwać bezpłatnych pomocy fachowych oraz polecamy wybrane nowości z zakresu zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnej. Dzielimy się naszymi spostrzeżeniami dotyczącymi efektywności wysyłania przypomnień drogą elektroniczną, sposobów wyszukiwania informacji przez czytelników oraz współpracy z innymi typami bibliotek. Nawiązujemy również do wybranych inicjatyw, podejmowanych przez nauczycieli bibliotekarzy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach i jej filii oraz tegorocznych rocznic i obchodów.

Zapraszamy do przedwakacyjnej lektury, życząc Państwu wielu inspiracji w nowym roku szkolnym.

Redakcja

INFORMACJE DLA AUTORÓW

Redakcja przyjmuje do druku materiały o treści popularnonaukowej, związane z pracą dydaktyczną nauczycieli bibliotekarzy, które są wynikiem oryginalnej twórczości, nie naruszają praw osób trzecich i nie zostały wcześniej opublikowane lub skierowane do druku.

Objętość tekstu do 4 stron maszynopisu A5, czcionka Times New Roman 10 pkt., odstęp 1 pkt. Do tekstu Autor powinien dołączyć krótką notatkę o sobie, adres do korespondencji, adres e-mail.

Zastrzegamy sobie prawo do skracania i redagowania tekstów. Nie zamówionych materiałów Redakcja nie zwraca.

Poglądy zawarte w artykułach są osobistymi przekonaniem Autorów i nie zawsze pokrywają się z opiniami Redakcji.

Z ŻYCIA BIBLIOTEKI

Ewa Piątek*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***KONKURS PLASTYCZNY ILUSTRUJEMY WIERSZE JANA BRZECHWY**

„Na straganie”, „Smok”, „Ptasie plotki”, „Żuk”, „Leń”, „Na wyspach Bergamutach” – to wiersze Brzechwy najchętniej przez dzieci czytane i ilustrowane. Konkurs ogłoszony przez bibliotekę cieszył się ogromnym zainteresowaniem.

W marcu 2013 roku Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach ogłosiła konkurs plastyczny dla dzieci przedszkoli i szkół podstawowych pod hasłem *Ilustrujemy wiersze Jana Brzechwy*. Na konkurs wpłynęło 490 prac. Profesjonalne jury, którego przewodniczącą była pani Katarzyna Porzucek – magister wychowania plastycznego, nauczycielka plastyki z wieloletnim stażem, miało więc niemalże problem z wyłonieniem zwycięzców. Największe uznanie jurorów zdobyły prace samodzielne, estetyczne i umiejętnie odzwierciedlające emocje przedstawionych bohaterów. W kategorii dzieci młodszych (grupa „0” i klasy pierwsze) najbardziej spodobała się ilustracja do wiersza „Smok”. W grupie dzieci starszych (klasy drugie i trzecie) zwyciężyła praca przedstawiająca „Ptasie plotki”. Oprócz nagród głównych (5 w grupie młodszej i 4 w starszej) przyznano 11 wyróżnień.

15 kwietnia 2013 roku laureaci konkursu, wraz z opiekunami, spotkali się w budynku PBW w Katowicach na uroczystości wręczenia nagród. Z rąk Pani dyrektor Marii Grabowskiej dzieci odebrały nagrody, a opiekunowie – podziękowania.

Dzieci chętnie pozowały do zdjęć przy ekspozycji swoich prac. Fot. K. Czapla-Durska.

Po zakończeniu części oficjalnej laureaci udali się do Centrum Sztuki Filmowej, gdzie z wielkim zaangażowaniem i radością uczestniczyli w warsztatach pt. *Duża sztuka. Przegląd najważniejszych zjawisk w historii sztuki*. Fot. K. Czapla-Durska.

Warsztaty rozbudziły kreatywność małych twórców oraz uświadomiły im, że sztuka nie ma ograniczeń i wszystko, co nas otacza, może pełnić funkcję artystycznego tworzywa.
Fot. K. Czapla-Durska.

*Mgr Ewa Piątek – nauczyciel bibliotekarz,
Wydział Opracowania Zbiorów, PBW w Katowicach.*

Barbara Czechowicz*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach*

DZIELA VINCENTA VAN GOGHA W MUZEACH HOLANDII
WYSTAWA W CZYTELNI PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH

Od 22 stycznia do końca marca 2013 roku w Czytelni PBW w Katowicach czynna była wystawa *Dzieła Vincenta van Gogha w muzeach Holandii*. Wystawa przedstawiała reprodukcje najznamienitszych dzieł artysty ze zbiorów Kröller-Müller Museum w Otterlo oraz Van Gogh Museum w Amsterdamie.

Wystawa *Dzieła Vincenta van Gogha w muzeach Holandii* w Czytelni PBW. Fot. B. Czechowicz.

Twórczość Vincenta van Gogha (1853-1890), holenderskiego malarza postmodernistycznego, wywarła dalekosiężny wpływ na sztukę XX wieku dzięki żywej kolorystyce i emocjonalnemu oddziaływaniu. Najwspanialsze dzieła artysty powstały w ostatniej dekadzie jego życia, od 1880 roku do nagłej śmierci 29 lipca 1890 roku. Jest pochowany na cmentarzu w Auvers-sur-Oise pod Paryżem, gdzie spędził swoje ostatnie lata.

Sława van Gogha w dużej mierze wzięła swój początek w jego własnym życiu, trudnym i bolesnym, naznaczonym samotnością, ubóstwem, szaleństwem i powszechnym brakiem zrozumienia. Dążył do odnalezienia wewnętrznego raję i wyrażenia go poprzez światło i kolor. Poprzez dobór odpowiednich kolorów potrafił wyrazić niemal wszystkie uczucia, odzwierciedlić optymizm chwili oraz połączyć go z ludzkimi pasjami. Być może właśnie dzięki temu jego płótna postrzegane są ja-

ko fuzja pomysłów, a każdy obraz to epizod prowadzący do symbiozy etyki, religijności i sztuki. Jego twórczość rozwijała się równoległe z impresjonizmem, a następnie neoimpresjonizmem.

Van Gogh jest autorem ponad 2000 dzieł, w tym: 870 obrazów, 150 akwarel i ponad 1000 rysunków i 133 szkiców listowych. Dziś jego liczne autoportrety, pejzaże, portrety i słoneczniki należą do najbardziej rozpoznawalnych i najdroższych dzieł sztuki na świecie.

Najbogatszą kolekcję dzieł van Gogha podziwiać można w **Van Gogh Museum** w Amsterdamie. Aktualnie znajduje się tam ponad 200 obrazów mistrza, 500 jego rysunków i 700 listów. Jest to największa taka kolekcja na świecie. Oprócz tego zgromadzono tam wiele innych związanych z nim pamiątek, m.in. fotografii i rzeczy osobistych. W muzeum podziwiać można także inne dzieła sztuki – prace przyjaciół malarza: m.in. Paula Gauguina, Toulouse-Lautreca oraz artystów, których van Gogh podziwiał, jak Léon L'Hermitte i Jean-François Millet, organizowane są wystawy sztuki dziewiętnastowiecznej. Najstarsze eksponaty pochodzą z 1840, a najmłodsze z 1920 roku.

W bibliotece muzeum znajduje się ponad 24000 książek i 4500 innych publikacji, takich jak katalogi wystawowe i artykuły prasowe. Do zbiorów włączono dziewiętnastowieczną kolekcję piśmiennictwa należąca do Arti et Amicitiae – amsterdamskiego stowarzyszenia artystów. Zasoby biblioteki wzbogacane są każdego roku o około 1000 publikacji.

Trzon kolekcji stanowią dzieła sztuki należące pierwotnie do Theo van Gogha, młodszego brata Vincenta. Po jego śmierci odziedziczyła je wdowa po Theo – Johanna van Gogh-Bonger (1862-1925), a po jej śmierci Vincent Willem van Gogh (1890-1978), syn tej ostatniej. W 1962 roku, na skutek starań władz holenderskich, kolekcję przekazano Fundacji Vincenta van Gogha. Fundacja oddała kolekcję do Muzeum van Gogha jako stały depozyt. Muzeum otwarte zostało w 1973 roku.

Z czasem ekspozycję wzbogacano o kolejne, pozyskiwane na własność lub wypożyczane dzieła sztuki dziewiętnastowiecznej i eksponaty. W ostatnich latach zakupiono dzieła takich artystów jak: Claude Monet, Edouard Manet i Camille Pissarro.

Do najcenniejszych eksponatów znajdujących się w Muzeum van Gogha należą jego płótna: *Jedzący kartofle*, *Pokój van Gogha w Arles*, jeden obraz z cyklu *Słoneczników* oraz *Pole pszenicy z krukami* – obraz namalowany na krótko przed śmiercią Vincenta i przez wielu uważany za jego ostatni.

Duża kolekcja obrazów van Gogha znajduje się także w **Kröller-Müller Museum** w Otterlo w środkowej Holandii. Galeria ta znajduje się na terenie parku narodowego De Hoge Veluwe i słynie z bogatych zbiorów sztuki XIX i XX wieku, m.in. zbiorów rzeźby nowoczesnej na wolnym powietrzu. Mając w swych zbiorach

87 obrazów van Gogha jest Kröller-Müller Museum drugim pod względem ilości jego obrazów muzeum na świecie po Muzeum Vincenta van Gogha w Amsterdamie.

Kröller-Müller Museum otrzymało swą nazwę od jego założycielki, Helene Kröller-Müller (1869-1939), żony zamożnego przemysłowca Antona Kröllera, dyrektora spółki Wm. H. Müller & Co., która przy pomocy swego doradcy, H.P. Bremmera, zgromadziła ok. 11500 dzieł sztuki. Muzeum zostało otwarte w 1938 roku, a Helene Kröller-Müller została jego pierwszym dyrektorem.

Po jej śmierci muzeum rozbudowano, m.in. o skrzydło kongresowe i galerię rzeźb. Dzięki temu muzeum stało się jednym z największych w Europie.

Zasadniczą część kolekcji muzealnej została zgromadzona przez Helenę Kröller-Müller w latach 1908–1922. Pośród zbiorów eksponowane miejsce zajmują dzieła Vincenta van Gogha. Są to obrazy i rysunki reprezentujące wszystkie fazy jego rozwoju twórczego począwszy od okresu holenderskiego na okresie francuskim (Arles, St. Rémy) skończywszy. Dużą część zbiorów stanowią dzieła francuskich realistów: Jean-Baptiste Camille Corota, Gustave Courbeta, Henri Fantin-Latoura, Jean-François Milleta i Adolphe'a Josepha Monticellego.

Kolejnym istotnym działem jest sztuka okresu impresjonizmu reprezentowana przez dzieła Édouarda Maneta, Claude Moneta i Pierre-Auguste Renoira. Malarstwo okresu postimpresjonizmu reprezentują dzieła Paula Gauguina i Cézanne'a.

Wystawa rzeźby na terenie parku krajobrazowego w Kröller-Müller Museum zajmuje powierzchnię ok. 300000 m². Tego rodzaju kolekcja należy do największych w Europie i odzwierciedla koncepcję założycielki muzeum Helene Kröller-Müller – symbiozę między sztuką, architekturą i przyrodą. Kolekcja obejmuje dzieła m.in.: Auguste'a Rodina, Henry'ego Moore'a, Jeana Dubuffeta, Marka di Suvero, Lucio Fontany, Barbary Hepworth, Claesa Oldenburga, Fritza Wortruby i Joepa van Lieshouta.

Webgrafia:

1. Kröller-Müller Museum: http://pl.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%B6ller-M%C3%BCller_Museum [dostęp: 20.01.2013].
2. Van Gogh Museum Amsterdam: http://pl.wikipedia.org/wiki/Muzeum_Vincenta_van_Gogha [dostęp: 20.01.2013].
3. Vincent van Gogh: http://pl.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh [dostęp: 20.01.2013].

*Mgr Barbara Czechowicz – nauczyciel bibliotekarz,
Czytelnia PBW w Katowicach.*

Z BIBLIOTEKARSKIEJ PÓŁKI

Elżbieta Koryczan*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Rudzie Śląskiej***SPOSOBY POZYSKIWANIA INFORMACJI BIBLIOGRAFICZNEJ
PRZEZ CZYTELNIKÓW ***

Zaspokojenie potrzeb informacyjnych użytkowników bibliotek jest w dzisiejszych czasach sporym wyzwaniem. Rozwój technologii komputerowych we wszystkich dziedzinach życia sprawił, że dostęp do informacji jest powszechny. Tworzenie komputerowych baz danych w bibliotece stało się oczywistością. Nowoczesna technologia teleinformacyjna umożliwiła użytkownikom dotarcie do zasobów informacyjnych bez wychodzenia z domu. Obecne tempo życia wymusza tworzenie baz danych, w których poszukiwanie informacji będzie proste i szybkie. Oczywiście postęp techniczny jest bezdyskusyjnym ułatwieniem zarówno dla czytelnika, jak i bibliotekarza. Pojawiły się jednak nowe problemy. Wiążą się one głównie z opracowaniem zbiorów – wyborem odpowiedniego dla danej biblioteki języka informacyjno-wyszukiwawczego i nauczaniem użytkowników **efektywnych** sposobów wyszukiwania informacji.

Dziesięć lat temu tworzenie komputerowej bazy danych w naszej bibliotece było w fazie początkowej. Czytelnicy korzystali wyłącznie z katalogów kartkowych i trzeba to jasno powiedzieć – mieli znaczenie większe kompetencje wyszukiwawcze. Potrafili odnaleźć w katalogu potrzebną pozycję, wiedzieli, do czego służy katalog rzeczowy, potrafili korzystać z kartoteki zagadnieniowej. Oczywiście bibliotekarze zawsze służyli pomocą i wyjaśniali zasady wyszukiwania, wypisywania zamówień, ale w większości sytuacji rola bibliotekarza ograniczała się do przyniesienia książki z magazynu i samego wypożyczenia. Obecnie duża grupa czytelników w ogóle nie wyszukuje informacji i oczekuje, że zrobi to za nich bibliotekarz. Nagminne są sytuacje, w których czytelnik podaje nam temat pracy zaliczeniowej czy magisterskiej i ma nadzieję, że bibliotekarz przyniesie mu 2-3 książki, w których będzie wszystko.

Jest też znaczna grupa użytkowników, którzy próbują wyszukiwać informacje samodzielnie, ale traktują katalog OPAC jak wyszukiwarkę Google. Badanie sposobów wyszukiwania informacji przeprowadzono na próbie 60 czytelników, korzystających z usług naszej biblioteki. Z założenia nie dawano ankiety czytelnikom nowo zapisanym. Celem badania było uzyskanie wiedzy, w jaki sposób nasi czytelnicy najczęściej zdobywają informację bibliograficzną. Dane te miały pomóc bibliotekarzom w rozpoznaniu kompetencji wyszukiwawczych czytelników oraz wskazać kierunki

rozwoju bazy danych tak, aby dostosować ją do umiejętności użytkowników i zmniejszyć bądź wyeliminować najczęstsze problemy w dotarciu do informacji.

1. W jaki sposób Pan / Pani najczęściej pozyskuje informację bibliograficzną? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź):

PUNKT	ODPOWIEDŹ	LICZBA ODPOWIEDZI
a	korzystam z katalogów kartkowych w bibliotece	4
b	korzystam z katalogu komputerowego OPAC w bibliotece	30
c	informacje wyszukuje mi bibliotekarz	42
d	wyszukuje informacje w domu, korzystając z katalogu on-line	40

2. Czy potrafi Pan / Pani wyszukiwać informację w katalogu komputerowym OPAC?:

PUNKT	ODPOWIEDŹ	LICZBA ODPOWIEDZI
a	tak	52
b	nie	8

Jeśli w punkcie 2 wybrał/a Pan/Pani odpowiedź a), proszę odpowiedzieć na dalsze pytania.

3. Korzystając z katalogu OPAC najczęściej (można wybrać więcej niż jedną odpowiedź):

PUNKT	ODPOWIEDŹ	LICZBA ODPOWIEDZI
a	wyszukuję za pomocą Katalogu – indeks Autorzy	18
b	wyszukuję za pomocą Katalogu – indeks Tytuły	14
c	wyszukuję za pomocą Katalogu – indeks Hasła przedmiotowe	10
d	wyszukuję za pomocą Katalogu – indeks Serie	0
e	wyszukuję za pomocą Katalogu – indeks UKD	0
f	korzystam z opcji Wyszukaj – wszystkie indeksy	34
g	korzystam z opcji Wyszukaj – Indeks Tytuły	24
h	korzystam z opcji Wyszukaj – Indeks Autorzy	16
i	korzystam z opcji Wyszukaj – Indeks Serie wydawnicze	0
j	korzystam z opcji Wyszukaj – Indeks Hasła przedmiotowe	8
k	korzystam z opcji Wyszukaj – Indeks UKD	0
l	korzystam z opcji Wyszukiwanie złożone	6

4. Czy kiedykolwiek korzystał/a Pan/Pani z opcji Pomoc w katalogu OPAC:

PUNKT	ODPOWIEDŹ	LICZBA ODPOWIEDZI
a	tak	18
b	nie	34

5. Czy wyszukiwanie w katalogu OPAC jest dla Pana/Pani:

PUNKT	ODPOWIEDŹ	LICZBA ODPOWIEDZI
a	łatwe	50
b	trudne	2

Wnioski:

W powyższym badaniu pytania koncentrowały się na sposobach pozyskiwania informacji. Zapytano respondentów, jak najczęściej pozyskują informację bibliograficzną. Okazało się, że najczęściej informacji udziela im bibliotekarz (42 z 60 osób), co stanowi 70%. Drugim najczęstszym sposobem pozyskiwania informacji jest samodzielne wyszukiwanie w domu, za pomocą katalogu on-line (40 z 60 osób) co stanowi 67%. Z dużym prawdopodobieństwem można jednak stwierdzić, że grupa czytelników pozyskujących informację poza biblioteką jest znacznie większa. W badaniu bowiem mogli wziąć udział jedynie osoby, którzy przyszli do biblioteki. Wiadomo, że coraz większa część użytkowników, mających dostęp do Internetu, prowadzi samodzielne wyszukiwanie informacji on-line. Świadczy o tym liczba wejść na stronę www biblioteki, która w badanym okresie była trzykrotnie większa, niż liczba rzeczywistych odwiedzin w bibliotece! Przychodząc do biblioteki czytelnicy najczęściej proszą bibliotekarza o wyszukanie informacji, w drugiej kolejności przynoszą ze sobą listę wypisanych pozycji z katalogu on-line. Dopiero na trzecim miejscu jest samodzielne wyszukiwanie w bibliotece przy użyciu katalogu OPAC (30 z 60 osób), czyli 50% zapytanych, a korzystanie z katalogów kartkowych zadeklarowały zaledwie 4 osoby, co stanowi 7% ankietowanych.

Na pytanie, czy użytkownicy potrafią korzystać z katalogu OPAC, 52 osoby odpowiedziały twierdząco, co stanowi 87% badanych. 8 osób odpowiedziało negatywnie, czyli 13% badanych użytkowników nie potrafi wyszukać informacji w katalogu komputerowym. Spośród tych 8 osób zaledwie 2 zadeklarowały umiejętność korzystania z katalogu kartkowego, natomiast 6 w ogóle nie potrafiło wyszukać informacji i liczyło wyłącznie na pomoc bibliotekarza! Można więc stwierdzić, że aż 10 % badanych użytkowników naszej biblioteki (6 z 60 osób) nie potrafi samodzielnie dotrzeć do pożądanej informacji!

Wśród korzystających z katalogu OPAC najczęstszym sposobem wyszukiwania jest wybór opcji **Wyszukaj – wszystkie indeksy**. Były to 34 osoby, a więc 65%

ankietowanych. Jest to opcja najmniej wymagająca i najbardziej zbliżona do wyszukiwania w przeglądarce Google. Na drugim miejscu było wyszukiwanie za pomocą opcji **Wyszukaj – indeks Tytuły**, to 46% ankietowanych. Trzecie miejsce zajęło wyszukiwanie za pomocą **Katalogu – indeks Autorzy** – odpowiedziało tak 34% badanych. W tym miejscu muszę jednak wyrazić wątpliwość – czy ankietowani rozumieli różnicę pomiędzy wyszukiwaniem swobodnym a przeszukiwaniem bazy poprzez indeksy Katalogów. **Katalogi** pozwalają bowiem na przeglądanie indeksów ułożonych alfabetycznie i takie wyszukiwanie jest możliwe tylko, jeśli użytkownik zna dokładnie autora, tytuł lub hasło przedmiotowe. W opcji **Wyszukaj – wszystkie indeksy** elementem wyszukiwawczym są słowa zawarte we wszystkich polach opisu bibliograficznego. Ta opcja bierze pod uwagę **każde wystąpienie danego słowa lub fragmentu słowa** (bez konieczności maskowania końcówek) w dowolnym fragmencie pola, co znaczenie zwiększa liczbę wyników, ale też zmniejsza ich precyzję. Zaledwie 19% badanych użytkowników korzysta z indeksu **Hasła przedmiotowe**, co świadczy o raczej słabej znajomości zalet wyszukiwania tym sposobem. Znikoma część użytkowników stosuje zaawansowaną opcję **Wyszukiwanie złożone** – to zaledwie 11% korzystających z katalogu OPAC. Natomiast żaden użytkownik nie stosuje do wyszukiwania indeksu UKD – nieprzydatność dla czytelników tego indeksu potwierdzają też wieloletnie obserwacje.

Wnioski z tych badań wskazują na raczej niskie kompetencje wyszukiwawcze naszych czytelników. Dodatkowa analiza wpisywanych do systemu zapytań (na podstawie obserwacji w bibliotece) wskazuje, że większość użytkowników oczekuje od katalogu OPAC „zdolności” wyszukiwarki Google, nie wie, jak poprawnie formułować zapytania wyszukiwawcze, używa zbyt wielu słów równocześnie, wpisuje pełne tematy np. prac dyplomowych, popełnia błędy ortograficzne lub nie stosuje polskich znaków. Wyniki takich poszukiwań są oczywiście negatywne i często prowadzą do mylnych wniosków, że biblioteka nie posiada informacji na pożądanym temat. Z drugiej strony zaledwie 30% użytkowników skorzystało z opcji **Pomoc** w katalogu OPAC, a ponad 83% uważa, że wyszukiwanie w nim jest łatwe.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach i jej filie kilka lat temu wybrały do opracowania rzeczowego Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej. Jest to język powszechnie stosowany w innych bibliotekach pedagogicznych oraz wielu bibliotekach uczelnianych. Problemem jest fakt, że umiejętność posługiwania się tym językiem posiadają tylko bibliotekarze, natomiast jest on obcy naszym użytkownikom. Bez edukowania czytelników staje się on narzędziem tylko dla wtajemniczonych. Dlatego my, bibliotekarze, musimy postarać się przetłumaczyć ten „obcy” język oraz zastosować „sztuczki” w opracowaniu rzeczowym, które ułatwią czytelnikom wyszukiwanie. Najskuteczniejszą jest stosowanie jak największej ilości haseł odrzuconych – niezgodnych z JHP BN, ale zbliżonych do wyrażen z języka

potocznego (tylko bibliotekarz na poziomie opracowania w programie Libra wie, że jest to hasło odrzucone; użytkownik widzi je tak samo, jak hasło poprawne). Np.:

Inne działania, które podnoszą kompetencje użytkowników oraz ułatwiają wyszukiwanie:

- prowadzenie zajęć z przysposobienia bibliotecznego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów szkół wyższych, podczas których uczestnicy poznają sposoby efektywnego wyszukiwania w katalogu OPAC;
- przygotowanie skróconej instrukcji wyszukiwania w katalogu OPAC;
- udostępnienie gotowych zestawień bibliograficznych na stronach internetowych biblioteki oraz z poziomu katalogu OPAC;
- wzbogacanie opisów bibliograficznych o adnotacje lub spisy zawartości.

Musimy pamiętać, że nie tworzymy baz danych dla siebie i nie jest to „sztuka dla sztuki”. To od nas zależy jakość informacji, a co za tym idzie – zadowolenie czytelnika i zaufanie, jakim obdarzy (lub nie) naszą bibliotekę!

Przypis:

* Artykuł opracowano na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych na terenie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach – Filii w Rudzie Śląskiej (grudzień 2012 – styczeń 2013).

*Mgr Elżbieta Koryczan – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Rudzie Śląskiej.*

Danuta Mika

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Pszczynie

**PRZYPOMNIENIA WYSYŁANE ZA POMOCĄ POCZTY ELEKTRONICZNEJ
– SKUTECZNOŚĆ ODDZIAŁYWANIA NA CZYTELNIKÓW
PRZETRZYMUJĄCYCH KSIĄŻKI**

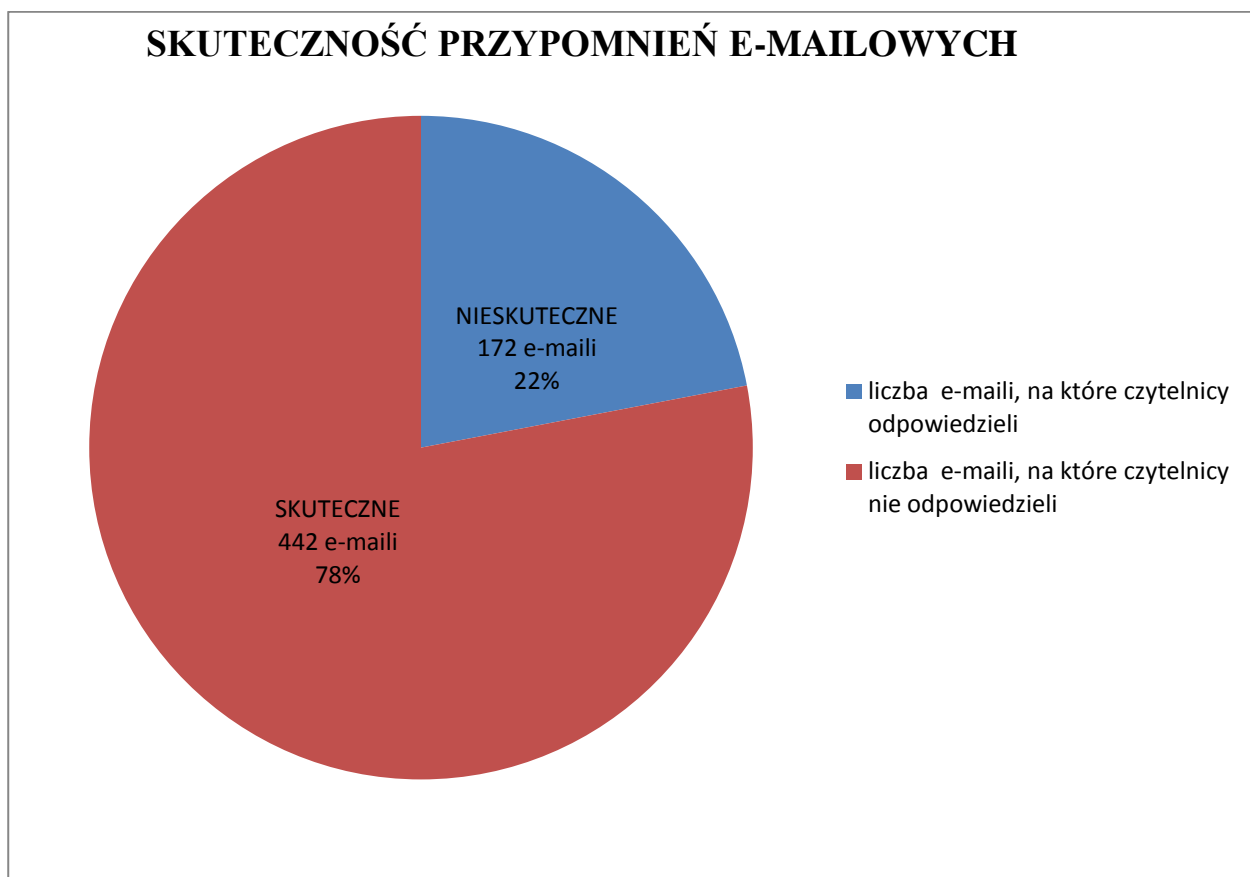
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach Filia w Pszczynie, począwszy od czerwca 2010 roku, rozpoczęła akcję wysyłania e-maili z powiadomieniami do czytelników przetrzymujących wypożyczone książki. Jej głównym celem jest przypominanie o prolongacie / zwrocie wypożyczonych książek.

Pośrednim celem wprowadzenia możliwości prolongaty e-mailowej była chęć kształtowania wizerunku biblioteki jako miejsca, w którym na co dzień korzysta się z nowoczesnych technologii. Podjęte przez bibliotekarzy działania miały również podnieść jakość usług bibliotecznych.

W celu poznania opinii czytelników na temat sposobów kontaktowania się z osobami przetrzymującymi książki, a także systemu kar, który obowiązuje w bibliotece, przeprowadziłam ankietę na temat *Upomnienia wysyłane pocztą czy za pomocą e-maili – skuteczność oddziaływania na czytelników przetrzymujących książki**. 88 % biorących udział w badaniu respondentów, wybrało e-maile jako najbardziej odpowiadający im sposób informowania o przetrzymanych książkach.

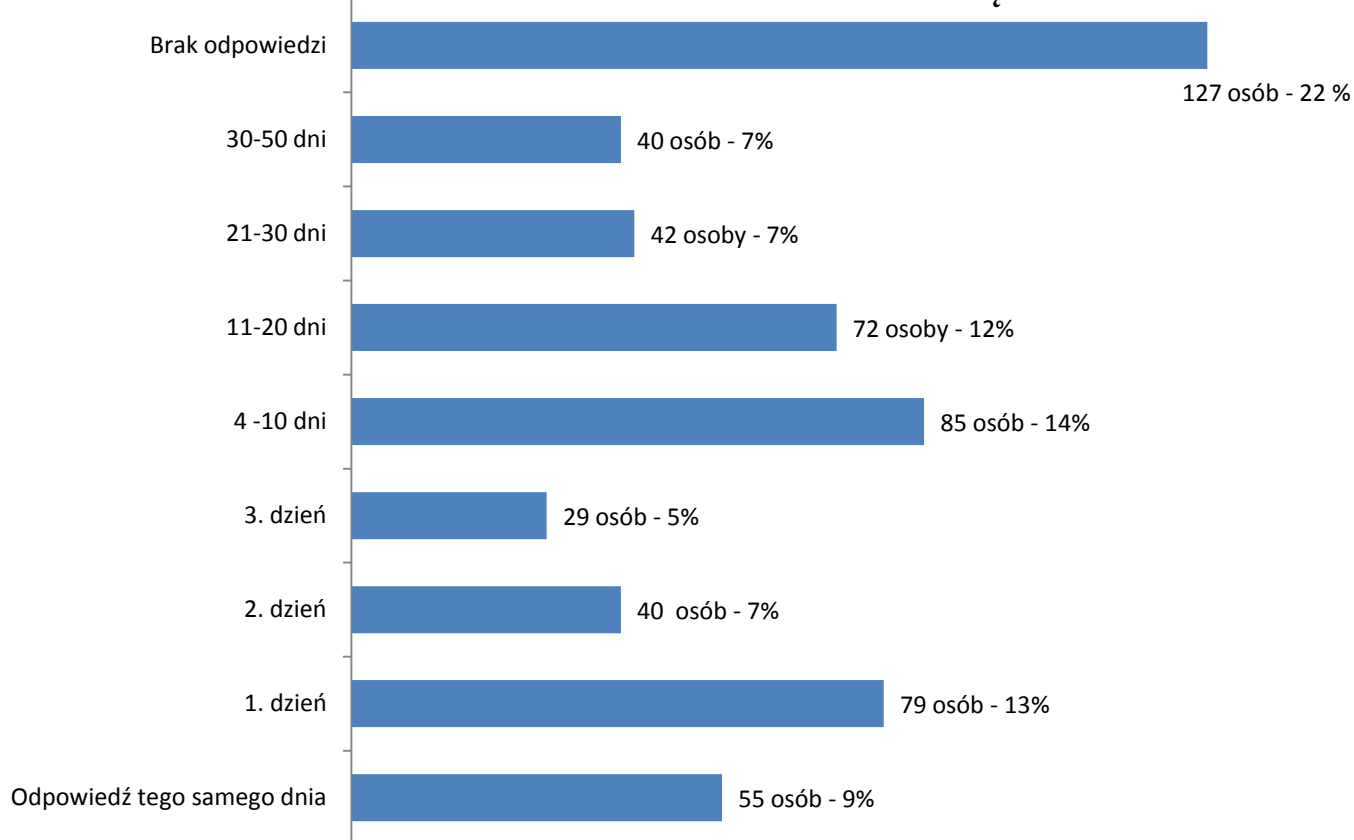
Jaka jest skuteczność wysyłania przypomnień e-mailowych? – To najważniejsze pytanie, na które przeprowadzone badanie miało pomóc nam odpowiedzieć. Analiza 569 e-maili z przypomnieniami, wysłanych w 2011 roku wykazała, że 78% z nich przyniosło oczekiwany rezultat w postaci prolongaty / zwrotu przetrzymywanych książek (442 e-maile). 22% z wysłanych e-maili nie poskutkowało (127 e-maile) – czytelnicy nie oddali / nie prolongowali wypożyczonych książek.

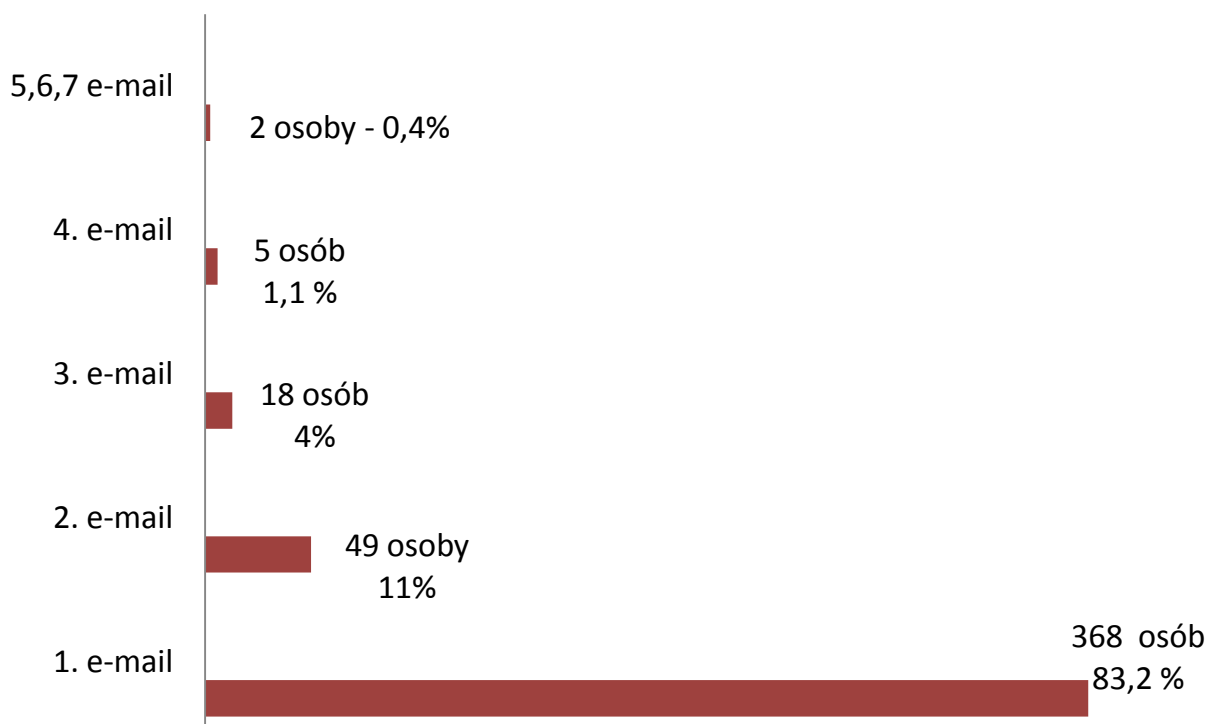
Przeprowadzone badanie pozwala stwierdzić, że wysyłanie przypomnień e-mailowych ma sens i przynosi wymierne efekty w postaci zwróconych / prolongowanych książek. Prawie 80 % skuteczność jest bardzo dobrym wynikiem, mimo to staramy się prowadzić także inne działania, zmierzające do zwiększenia liczby osób kontaktujących się z biblioteką za pomocą e-maili. Szczególny nacisk kładziemy na przypominanie czytelnikom o tej możliwości. Rozdajemy także ulotki informacyjne, z których można dowiedzieć się nie tylko o sposobie naliczania kar za przetrzymanie książek, ale także o możliwościach ich prolongaty.

W kolejnym pytaniu przeanalizowano jak szybko (w ciągu ilu dni) czytelnicy, którzy przetrzymują książki, odpowiadają na wysłane do nich e-maile z przypomnieniami. Wyniki wskazują, że najwięcej osób odpowiada na przesłaną do nich informację w ciągu 4-10 dni (14%), zaraz następnego dnia robi to 13%, a w ciągu 11-20 dni 12%. Warto zaznaczyć, że stosunkowo wysoki procent osób kontaktuje się z biblioteką tego samego dnia – 9%. W prezentowanym zestawieniu najwięcej punktów procentowych zebrały osoby, które na e-maile nie odpowiadają – 22%, należy jednak podkreślić, że w ogólnym podsumowaniu jest to tylko 22%.

**LICZBA DNI, KTÓRE UPLYNĘŁY OD OTRZYMANIA
E-MAILA Z PRZYPOMNIENIEM O PROLONGACIE /
ODDANIU PRZETRZYMYWANYCH KSIĄŻEK**

Analizując zebrane dane przekonaliśmy się również, że nie należy poddawać się w próbach odzyskania przetrzymywanych książek i próbować aż do skutku. Wprawdzie wysłanie 22% e-maili nie przyniosło efektu, ale odnotowaliśmy przypadki, kiedy czytelnicy odpowiedzieli dopiero na siódmy e-mail z przypomnieniem.

KTÓRY E-MAIL, Z PRZYPOMNIENIEM WYŚLANYM DO CZYTELNIKA, OKAZAŁ SIĘ SKUTECZNY?

Podsumowując przeprowadzone badania można stwierdzić, że wysyłanie do czytelników e-maili z przypomnieniami to dobry kierunek działań, mający na celu odzyskanie książek. Kontakt e-mailowy z użytkownikami biblioteki jest jednym z przejawów nastawienia biblioteki na klienta, dbałości o jego satysfakcję i wygodę, ale również, jak pokazuje omówiony przykład, może przynieść wymierne korzyści, np. w postaci prolongowanych / zwróconych książek.

Przypis:

* Ankieta stanowiła uzupełnienie przeprowadzonego przeze mnie badania efektywności przypomnień e-mailowych, wysyłanych do czytelników przetrzymujących książki.

*Mgr Danuta Mika – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Pszczynie.*

Anna Sokół

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Rudzie Śląskiej

BIBLIOTEKARZ – NAUCZYCIEL CZY WSPÓŁPRACOWNIK CZYTELNIKA? O WSPÓŁPRACY BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ I UCZELNIANEJ

We współczesnym społeczeństwie informacyjnym szczególnie ważne jest uczenie się człowieka przez całe życie. Na taką potrzebę wskazywała już Komisja Edukacji Narodowej w drugiej połowie XVIII wieku.

Rozwinięte sposoby informacji i komunikowania się, a w szczególności Internet spowodowały znaczne zmiany w edukacji człowieka, który często dokształca się przez całe życie zawodowe, a na emeryturze niejednokrotnie bierze udział w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Za pośrednictwem Internetu można wypełnić PIT, zgłosić szkodę do ubezpieczycieli, poszukać informacji teleadresowych w sieci, albo skorzystać z pierwszych e-poradni dających kontakt z e-pielęgniarką lub e-lekarzem.

Zatem użytkownik biblioteki pedagogicznej to uczeń szkoły średniej, maturzysta, student, piszący pracę licencjacką lub magisterską, doktorant, nauczyciel w przedszkolu, szkole podstawowej, średniej, wykładowca w szkole wyższej, pedagog, psycholog, socjoterapeuta, pielęgniarka, policjant, rencista, emeryt, albo mieszkaniec pobliskiego osiedla potrzebujący uzupełnić swoją wiedzę na konkretny temat, związany z pracą, rodziną lub zainteresowaniami.

Użytkownicy biblioteki uczelnianej Wyższej Szkoły Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej to nieco węższa grupa osób – studenci i nauczyciele akademicy, najczęściej mieszkający poza Rudą Śląską, często w odległych miastach. WSNS prowadzi kierunki: *Zarządzanie, Pielęgniarstwo, Położnictwo* oraz studia podyplomowe – *Zarządzanie w ochronie zdrowia*. Studenci często poszukują materiałów dotyczących opieki nad rodziną, funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych, agresji, stresu, wypalenia zawodowego.

Umiejętności czytelników obu bibliotek – w uzyskiwaniu potrzebnych informacji – są zróżnicowane i prezentują szerokie spektrum, niezależne od ich wieku.

Wszystkie te osoby potrzebują dostępu do informacji np. w formie książki, artykułu w czasopiśmie, hasła z encyklopedii, coraz częściej korzystają z zasobów Internetu. Od pracownika biblioteki oczekują pomocy nawet wówczas, gdy poprzez katalog OPAC (najlepiej dostępny całodobowo) wyszukają sobie sami potrzebne materiały, znajdujące się w bibliotece.

Współczesna czytelniczka lub czytelnik, korzystający z biblioteki pedagogicznej pracuje, uczy się, opiekuje się dziećmi, często zabierając je ze sobą do biblioteki,

gdyż musi przygotować się do zajęć, bądź skompletować materiały do pisemnej pracy na zadany temat. Cieszy się, że zyskuje czas, który musiałby być przeznaczony na dojazd do Katowic lub innego miasta i że może go efektywniej wykorzystać.

Z kolei studenci, korzystający z biblioteki uczelnianej WSNS wchodzą do biblioteki w trakcie krótkich kilkunastominutowych przerw w zajęciach, prowadzonych w piątki, soboty, niedziele i w tygodniu zjazdowym. Zostawiają kartki z informacją, czego poszukują, a w trakcie następnej przerwy chcą szybko wybrać właściwy materiał spośród dostępnych w bibliotece lub pozyskanych z Internetu. Studenci ci często korzystają w domu z dostępnego przez Internet całodobowo katalogu biblioteki uczelnianej, który umożliwia przeszukiwanie spisów treści książek. Zbiory w bibliotece są tak opracowane, by to umożliwić. Spisy treści książek do przeszukania (prawo publikowania cytatu) oferują swoim potencjalnym klientom także księgarnie internetowe. Biblioteki powinny korzystać częściej z tej możliwości prawnej. Wiąże się to jednak z niezbędnymi inwestycjami dotyczącymi sprzętu komputerowego i dostosowywaniem oprogramowania obsługi biblioteki do potrzeb czytelników.

Najlepszym rozwiązaniem dla każdej biblioteki uczelnianej byłoby posiadanie bogatego i stale aktualizowanego, zgodnie z zapotrzebowaniami nauczycieli i studentów, księgozbioru. Nieczęsto zdarza się biblioteka, która jest w stanie samodzielnie zaspokoić potrzeby swojej uczelni. Biblioteka pedagogiczna w Rudzie Śląskiej może zatem służyć studentom i nauczycielom akademickim wsparciem w postaci swojego księgozbioru, posiada bowiem literaturę gromadzoną od ponad pół wieku pod kątem nauczycieli różnych specjalności, na różnych etapach kształcenia. Nasza placówka jest jedną z siedemnastu filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach, umożliwiających dotarcie do potrzebnych materiałów bez konieczności udawania się do stolicy województwa.

Z czytelnikiem pracuję także w bibliotece uczelnianej, gdzie korzystam nie tylko z jej niewielkich zasobów, ale ułatwiam również czytelnikowi pozyskiwanie materiałów – z dostępnej na terenie uczelni bazy EBSCO – oraz korzystam z dostępnych przez Internet katalogów biblioteki pedagogicznej, wykorzystując swoje wieloletnie doświadczenia w pracy z użytkownikiem.

Na bazie sformułowanych potrzeb czytelników obu bibliotek realizuję współpracę biblioteki uczelnianej WSNS w Rudzie Śląskiej z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Katowicach wraz z jej filiami w siedemnastu miastach Śląska. Studenci, piszący prace licencjackie poszukują wskazanych przez promotorów książek z metodologii – często tych, które można spotkać wyłącznie w bibliotekach pedagogicznych. Poszukują też książek z psychologii, socjologii, pedagogiki i innych dziedzin związanych z pracą z człowiekiem na różnych etapach życia społecznego.

Z kolei użytkownikom biblioteki pedagogicznej mogę pokazać, z jakich materiałów dostępnych w bibliotece uczelnianej mogą skorzystać na miejscu, jak wykorzystać bazę EBSCO do pozyskania pełnotekstowych artykułów z czasopism naukowych.

EBSCO Publishing oferuje użytkownikom w Polsce od roku 2010 dostęp online do pakietu podstawowego następujących pełnotekstowych baz danych w ramach licencji krajowej: *Academic Search Complete*, *Business Source Complete*, *Regional Business News*, *Health Source-Nursing / Academic Edition*, *Health Source-Consumer Edition*, *Master File Premier*, *Newspaper Source* oraz bibliograficznych: *Agricola*, *Medline*, *ERIC*, *GreenFILE*, *Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA)*. Bazy te są dostępne na platformie EBSCOhost i obejmują szeroki zakres dziedzinowy: nauki ścisłe, humanistyczne, społeczne, psychologię, edukację, nauki ekonomiczne, biznes, informatykę, technikę, biologię, chemię, fizykę, nauki medyczne, biomedyczne i wiele innych. Dostęp do bazy z komputerów znajdujących się na terenie uczelni jest **bezpłatny**.

W XXI wieku, a właściwie wraz z dostępem do internetowych stanowisk wyszukiwania informacji, zmieniła się rola bibliotekarza: staje się on przewodnikiem, wspierającym czytelników w samokształceniu i pozyskiwaniu potrzebnych materiałów – brokerem informacji, a dostęp do **pobliskiej** biblioteki ze stanowiskami internetowymi dostępnymi dla czytelnika to nie komfort, tylko konieczność wynikająca z rozwoju społecznego.

*Mgr Anna Sokół – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Rudzie Śląskiej.*

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

Anna Marcol*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***BIBLIOLOGICZNA BIBLIOTEKA CYFROWA JAKO ŹRÓDŁO WIEDZY FACHOWEJ**

Nauczyciele bibliotekarze są zobowiązani do stałego aktualizowania swojej wiedzy, doskonalenia umiejętności zawodowych oraz orientowania się w tendencjach rozwoju własnej dziedziny. Pomocą w tym zakresie służy odpowiednio przygotowany warsztat pracy fachowej.

Wielu szkół i bibliotek nie stać na zakupienie fachowych pomocy dla bibliotekarki. Warto zatem zapoznać się z zawartością Bibliologicznej Biblioteki Cyfrowej, która powstała z myślą o praktykach i teoretykach zawodu. W jej zasobach udostępniono książki, czasopisma i artykuły – łącznie 542 publikacje [1]. Można z nich korzystać bezpłatnie. Wystarczy zainstalować na swoim komputerze program do przeglądania plików w formacie PDF.

Publikacje zamieszczone w BBC, tworzonej przez Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, to wydawnictwa naukowe i popularnonaukowe z zakresu bibliologii i informatologii. Dominują wśród nich popularne publikacje podręcznikowe i poradnikowe. Ich wprowadzenie do sieci było efektem projektu *Digitalizacja wydawnictw Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*, zrealizowanego przez IINiSB UW i SBP, przy finansowym wsparciu Narodowego Instytutu Audiowizualnego (program *Dziedzictwo Cyfrowe*).

W zasobach Biblioteki znalazły się kolejne tomy prestiżowej serii *Nauka – Dydaktyka – Praktyka*, która obejmuje ok. 120 tytułów książek, stanowiących podstawowy korpus publikacji z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Seria ukazuje się od 1993 roku, a jej problematyka koncentruje się zarówno wokół zagadnień historycznych, jak i współczesnych problemów bibliotekarstwa i bibliotekoznawstwa. Jest najważniejszą serią Wydawnictwa SBP, publikowaną z wyjątkową starannością merytoryczną. W BBC udostępniono dotychczas 96 pozycji objętych tą nazwą. W ten sposób do sieci trafiło dwutomowe *Bibliotekarstwo szkolne* Jadwigi Andrzejewskiej, które przez lata stanowiło kompendium wiedzy z tego zakresu, książki Marcina Drzewieckiego (*Biblioteka i informacja w środowisku współczesnej szkoły; Edukacja biblioteczna i informacyjna w polskich szkołach*), Joanny Papuzińskiej (*Dziecko w świecie emocji literackich*), Aleksandra Radwańskiego (*Komputery, biblioteki, systemy*), Jacka Wojciechowskiego (*Praca z użytkownikiem w bibliotece*),

Mai Wojciechowskiej (*Zarządzanie zmianami w bibliotece*), Michała Zająca (*Promocja książki dziecięcej*), Elżbiety Barbary Zybert (*Książka i biblioteka w środowisku edukacyjnym*) oraz wielu innych uznanych teoretyków i praktyków. Nazwą serii objęto także znane w środowiskach bibliotekarskich prace zbiorowe, m.in. tomy redagowane przez Zbigniewa Żmigrodzkiego (*Bibliotekarstwo; Bibliografia: metodyka i organizacja*), Dariusza Grygowskiego i Elżbietę Barbarę Zybert (*Bibliologia, biblioteki, bibliotekarze*) oraz Jadwigę Woźniak-Kasperek i Jerzego Franke (*Biblioteki cyfrowe: projekty, realizacje, technologie*).

W ramach *Nauki – Dydaktyki – Praktyki* ukazują się ponadto książki promujące dorobek warszawskich informatologów (*Miscellanea Informatologica Varsoviensia*). Do zasobów BBC trafiły trzy tytuły: *Od informacji naukowej do technologii społeczeństwa informacyjnego* (red. B. Sosińska-Kalata i M. Przastek-Samokowa), *Informacja w sieci* (red. B. Sosińska-Kalata, E. Chuchro i W. Daszewski) oraz *Społeczeństwo informacyjne i jego technologie* (red. B. Sosińska-Kalata, K. Materska i W. Gliński).

Propozycje i Materiały to kolejna ważna seria SBP. Powstała z myślą o popularyzacji wartościowych materiałów z konferencji i seminariów, dotyczących problemów współczesnego bibliotekarstwa oraz szeregu książek o charakterze informacyjnym i poradnikowym. W zasobach BBC można odnaleźć 82 tytuły opatrzone tą nazwą. Wśród materiałów pokonferencyjnych i poseminaryjnych znalazły się m.in.: *Aktualne tendencje ochrony zbiorów bibliotecznych i archiwalnych* (red. B. Drewniewska-Idziak), *Biblioteka otwarta dla czytelników niepełnosprawnych* (red. F. Czajkowski i E. Stachowska-Musiał), *Dziedzictwo kulturowe: zbiory biblioteczne i nowe technologie ich ochrony* (red. E. Stachowska-Musiał), *E-learning – nowe aspekty* (red. B. Boryczka), *E-learning wyzwaniem dla bibliotek* (red. B. Boryczka), *Informacja elektroniczna a prawo autorskie* (oprac. L. Biliński), *Nowoczesna biblioteka* (M. Drzewiecki), *Książka bez barier* (red. J. Nowicki), *Opracowanie przedmiotowe w bibliotekach publicznych* (red. J. Woźniak-Kasperek), *Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej* (red. M. Szyszko), *Wypożyczenia międzybiblioteczne: stan i perspektywy* (red. J. Nowicki), *Zachowajmy przeszłość dla przyszłości* (red. E. Stachowska-Musiał).

W ramach *Propozycji i Materiałów* ukazały się również informatory, poradniki i skrypty, których problematyka koncentruje się wokół zagadnień związanych z: opracowaniem zbiorów oraz ich ewidencją, selekcją i ochroną, językami informacyjno-wyszukiwawczymi, systemami bibliotecznymi, automatyzacją bibliotek, wykorzystaniem Internetu i nowych technologii, zarządzaniem i marketingiem w bibliotekach, biblioterapią, specjalnymi grupami czytelników oraz problematyką wydawniczą i księgarską.

Tematykę historii książki i bibliotek oraz dziejów polskiego bibliotekarstwa promują odrębne serie Wydawnictwa SBP. W zasobach BBC udostępniono

11 tomów *Bibliotekarzy Polskich we Wspomnieniach Współczesnych* oraz dwa tomy cyklu *Z Badań nad Książką i Księgozbiorowymi Historycznymi*.

Na uwagę zasługują czasopisma z zakresu bibliotekoznawstwa, informatologii i bibliofilstwa, popularyzowane przez Bibliotekę. Warto wiedzieć, że to właśnie tutaj zgromadzono archiwalne numery „Przeglądu Bibliotecznego” i „Zagadnień Informatyki Naukowej” oraz miesięcznika Towarzystwa Miłośników Książki w Krakowie „Silva Rerum” (z 1925 roku). Udostępniono ponadto wybór pojedynczych artykułów z wybranych periodyków i wydawnictw zbiorowych – zarówno współczesnych, jak i historycznych.

Bibliologiczna Biblioteka Cyfrowa należy do Federacji Bibliotek Cyfrowych, którą współtworzy kilkaset polskich instytucji kulturalnych i naukowych [2]. Celem serwisu jest gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji o ich zasobach. Przeszukujący tę bazę użytkownicy [...] *otrzymują odnośniki do obiektów znajdujących się we współpracujących w FBC bibliotekach cyfrowych* [3].

Zasoby BBC popularyzuje również Archiwum Cyfrowe SBP, w którym zamieszczono linki do tych publikacji Stowarzyszenia, które zostały zdigitalizowane. Za jego pośrednictwem można dotrzeć do wszystkich tytułów, wprowadzonych do sieci w ramach projektu *Digitalizacja wydawnictw Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich* oraz archiwalnych numerów „Bibliotekarza” i „Poradnika Bibliotekarza”, które trafiły do zasobów Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

Przypisy:

1. Dane z 22.03.2013.
2. Dane z 25.03.2013
3. *Federacja Bibliotek Cyfrowych. Informacje ogólne* [on-line]. Dostępny w WWW: <http://fbc.pionier.net.pl/pro/informacje-ogolne/> [dostęp: 26.03.2013].

Webgrafia:

1. Archiwum Cyfrowe SBP: http://www.sbp.pl/wydawnictwa/archiwum_cyfrowe?book_type=ksi%C4%85%C5%BCka [dostęp: 21.03.2013].
2. Bibliologiczna Biblioteka Cyfrowa: <http://bbc.uw.edu.pl/dlibra> [dostęp: 21.03.2013].
3. Federacja Bibliotek Cyfrowych: <http://fbc.pionier.net.pl/owoc> [dostęp: 26.03.2013].
4. Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa: <http://kpsc.umk.pl/dlibra> [dostęp: 21.03.2013].

*Dr Anna Marcol – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach.*

**POWSTANIE STYCZNIOWE (1863-1864) W POLSKIM FILMIE FABULARNYM,
MALARSTWIE ORAZ LITERATURZE PIĘKNEJ
BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA (W WYBORZE)**

Film fabularny i dokument fabularyzowany

- HURAGAN. Reż. Józef Lejtes. Prod. 1928. Polska. Film nie zachował się do naszych czasów.
- JEDEN Z 36. Reż. Henryk Szaro. Prod. 1925. Polska. Film nie zachował się do naszych czasów.
- LALKA. Reż. Wojciech Jerzy Has. Prod. 1968. Polska, 151 min.
- LALKA. Reż. Ryszard Ber. Prod. 1977. Polska, 698 min. Serial TV. Wspomnienie o powstaniu styczniowym – w odcinku 2, Pamiętnik starego subiekta.
- MARATON polski. Reż. Wiktor Biegański. Prod. 1927. Polska. Film nie zachował się do naszych czasów.
- NAD Niemnem. Reż. Zbigniew Kuźmiński. Prod. 1986. Polska, 170 min. Także serial TV, 1986.
- NAJDŁUŻSZA wojna nowoczesnej Europy. Reż. Jerzy Sztwiertnia. Prod. 1979-1981. Polska, 617 min. Serial TV. Wspomnienie o powstaniu styczniowym – w odcinku 6, Już tylko nadzieja.
- NOCE i dnie. Reż. Jerzy Antczak. Prod. 1975. Polska, 245 min. Także serial TV, 1977.
- ROK 1863. Reż. Edward Puchalski. Prod. 1922. Polska. Niemy. Adaptacja filmowa „Wiernej rzeki” S. Żeromskiego.
- ROK 1863. Reż. Przemysław Bednarczyk. Prod. 2012. Polska, 60 min.
- SZWADRON. Reż. Juliusz Machulski. Prod. 1992. Polska, 97 min.
- TAMTEN [tytuł alternatywny: Tajemnica Cytadeli Warszawskiej]. Reż. Władysław Lenczewski. Prod. 1921. Polska. Film nie zachował się do naszych czasów.
- URODA życia. Reż. William Wauer, Eugeniusz Modzelewski. Prod. 1921. Polska. Film zrealizowany w Berlinie, przerabiany i uzupełniany w Warszawie.
- URODA życia. Reż. Juliusz Gardan. Prod. 1930. Polska.
- W LASACH polskich. Reż. Jonas Turkow. Prod. 1929. Polska. Film nie zachował się do naszych czasów.
- WIERNA rzeka. Reż. Leonard Buczkowski. Prod. 1936. Polska, 66 min. Film nie zachował się do naszych czasów.
- WIERNA rzeka. Reż. Tadeusz Chmielewski. Prod. 1983. Polska, 137 min.

Malarstwo

- Ajdukiewicz Tadeusz (1852-1916):
  - Obóz powstańców w lesie.
  - Scena z powstania styczniowego.
- Alchimowicz Kazimierz (1840-1916): Na etapie.
- Andriolli Michał Elwiro (1836-1893): Walka powstańcza.
- Benedyktowicz Ludomir (1844-1926):
  - Nad mogiłą powstańca.
  - Podjazd powstańców.
- Chełmoński Józef (1849-1914):
  - Epizod z powstania 1863 roku.
  - Kozacy przed karczmą.
  - Kozacy w marszu.
  - Kozak.
  - Kozak na koniu [Dojeżdżacz].
  - Powstańcy na postoju.
  - Powstańcy przed karczmą.
- Chmielowski Adam (św. brat Albert, 1845-1916): Biwak powstańców w lesie.
- Ejsmond Franciszek (1859-1931): Bitwa.
- Gieryski Maksymilian (1846-1874):
  - Alarm w obozie powstańczym.
  - Czaty.
  - Patrol powstańczy przy ognisku.
  - Patrol powstańczy – pikietą [Pikieta powstańcza].
  - Powstaniec z 1863 roku.
  - Rewizja nocna.
  - Scena powstańcza w nocy.
  - Wyjście powstańców z miasteczka.
  - Wymarsz powstańców ze wsi w 1863 roku.
- Grabowski Andrzej (1833-1886): Modlitwa pod krzyżem.
- Grottger Artur (1837-1867):
  - Alegoria wojny.
  - Po powstaniu (W drodze do kościoła).
  - Pochód na Sybir.
  - Pod eskortą.
  - Pod murami więzienia.
  - Pojednanie po śmierci.
  - Pożar dworu.
  - Przejście przez granicę.
  - Cykl: Lithuania [Puszcza; Znak; Przysięga; Bój; Duch; Widzenie].

Cykl: Polonia [Branka; Kucie kos; Bitwa; Schronisko; Obrona dworu; Po odejściu wroga; Żałobne wieści; Na pobojuwisku].

Cykle: Warszawa I i Warszawa II [Błogosławieństwo; Lud w kościele; Chłop i szlachta; Żydzi warszawscy; Pierwsza ofiara; Wdowa; Zamknięcie kościołów].

Cykl: Wojna.

Dyptyk: Pożegnanie powstańca; Powitanie powstańca.

- Kossak Juliusz (1824-1899):

Bitwa pod Ignacewem.

Szarża Krakusów na Rosjan w Proszowicach.

- Kossak Wojciech (1856-1942):

Czerkiesi na Krakowskim Przedmieściu.

Warszawa 1863 roku.

- Kozakiewicz Antoni (1841-1929):

Nowy towarzysz w celi więziennej.

Rozstrzelanie Beckiego we Włocławku.

Trzy pokolenia.

- Lesser Aleksander (1814-1884): Pogrzeb Pięciu Poległych na Starych Powązkach w Warszawie, 1861.

- Malczewski Jacek (1854-1929):

Czytanie listów na Syberii.

Hamlet polski : portret Aleksandra Wielopolskiego.

Modlitwa na etapie.

Na etapie (Sybiracy).

Niedziela w kopalni.

Po żniwie.

Policyjny raport.

Sybirak.

Śmierć Elenai.

Śmierć na etapie; Śmierć na etapie II.

Wigilia wygnańców.

Zesłanie studentów.

- Malecki Władysław (1836-1900):

Patrol powstańczy.

Pochód Kozaków.

- Matejko Jan (1838-1893): Rok 1863 – Polonia.

- Muszyński Juliusz (1847-1901): Placówka.

- Pawliszak Waclaw Franciszek (1866-1905): Potyczka w drodze.

- Pillati Henryk (1832-1894): Pogrzeb pięciu ofiar manifestacji w Warszawie, 2 marca 1861.

- Piotrowski Antoni (1853-1954):

- Bitwa pod Wierzchowiskami.
- Epizod z 1863 r.
- Potyczka.
- Rozstrzelanie powstańca w Cytadeli Warszawskiej.
- Pruszkowski Witold (1846-1896):
  - Eloe.
  - Pochód na Sybir.
  - Śmierć Elenai.
- Rosen Jan (1854-1936): Powstańcy z roku 1863.
- Rossowski Władysław (1857-1923):
  - Przed więzieniem.
  - Skazana.
  - Uwięzienie aresztowanego.
- Ryszkiewicz Józef (1856-1925):
  - Alarm w obozie.
  - Na czatach.
  - Noc księżycowa.
  - Odwiedziny w obozie.
- Sochaczewski Aleksander (1843-1923):
  - Branka Polaków do armii rosyjskiej w 1863.
  - Pożegnanie z Europą.
  - Ucieczka zesłańców na Sybirze.
  - Jutrznia - w drodze do katorgi.
  - Więźniowie przy pracy.
  - Wyzwolenie.
- Strett Franciszek (1839-1891):
  - Pikieta.
  - Pożegnanie skazańca.
  - Spowiednik skazanych na śmierć.
- Witkiewicz Stanisław (1851-1915):
  - Powstaniec zabity.
  - Ranny powstaniec.
- [Malarz nieznany]:
  - Zamach na Fiodora Berga.

Literatura piękna

Wiersze i piosenki

- Anczyc Władysław Ludwik (1823-1883): Marsz strzelców z 1863 [wariant tytułu: Pieśń strzelców, *Hej, strzelcy, wraz! Nad nami Orzeł Biały...*] (z tomu: Pieśni zbudzonych).
- Asnyk Adam (1838-1897):
  - Bezimiennemu.
  - Pijąc falerno.
  - Pod stopy krzyża.
  - Pożegnalne słowo.
  - Prośba [*O mój Aniele, ty rękę / Daj!*].
  - W dwudziestopięcioletnią rocznicę powstania 1863 roku.
- Bielawski Bruno (1831-1861): Czarny krzyżyk [*Gdym na ciężkie, krwawe boje, iść przed laty miał...*].
- Bieriezin Jacek (1947-1993): Szkic do scen z Grottgera.
- Deotyma (właśc. Jadwiga Łuszczewska, 1834-1908): Dzwon pogrzebowy.
- Faleński Felicjan (1825-1910):
  - Morituri te salutant [*Z okiem krwawą łzą zwilżonem...*].
  - Zapłata po pracy [*Idziemy. W oczach świat się przemyka...*].
- Gaszyński Konstanty (1809-1866): Pieśń powstańców przy zimowym ognisku (z tomu: Kilka pieśni dla kraju).
- Kowalski Franciszek (1799-1862): Tam na błoni błyszczą kwiecie (Ułan na wędzię).
- Lechoń Jan (1899-1956): Legenda.
- Lenartowicz Teofil (1822-1893):
  - Branka.
  - Grabarz.
  - Kosynier.
  - Marcin Borelowski-Lelewel.
  - Petersburg w ogniu.
  - Rawicz.
  - Śpiew na cześć 25 lutego 1861 roku.
  - Tobie, coś jawnie przed Bogiem.
- Merzbach Henryk (1836-1903): Orfeusz Drugi.
- Norwid Cyprian Kamil (1821-1883):
  - Buntownicy, czyli Stronnictwo-wywrotu.
  - Do społecznych.

Do wroga - pieśń.

Fortepian Szopena.

Fulminant [rapsod].

Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy.

Sariusz.

Święty-pokój.

Za kulisami.

- Pol Wincenty (1807-1872):

Sztandar.

W krwawym polu (warianty tytułu: Pobudka, Sygnał, Pieśń z obozu Jeziorańskiego, Poszli w boje, Niechaj Polska zna) [*W krwawym polu srebrne ptaszę...*].

- Pomian-Łubieński Ludwik Ksawery (1839-1892): Ostatni mazur [*Jeszcze jeden mazur dzisiaj, nim poranek świta...*].

- Romanowski Mieczysław (1833-1863):

Kiedyż?

Pieśń młodej wiary [*W górę serca, świat się pali...*].

Po mszy za Irydiona.

Rabin.

- Ślusarczyk Ignacy (ok. 1830/1840 – ok. 1870): Hymn nowy [nawiązanie do *Boże, coś Polskę...*F. Faleńskiego].

- Tarnowski Władysław (pseud. Ernest Buława, 1836/1844-1878): Jak to na wojence ładnie.

- Ujejski Kornel (1823-1897):

Do Bogarodzicy.

Ostatnia strofa.

- Urbański Aureli (1844-1901): Miatież : rok 1863.

- Wolski Włodzimierz (1824-1882):

Marsz kosiarzy [*Dobry karabin, bagnety...*].

Marsz powstańców [*Za ojców, braci kości bielejące...*].

Marsz Żuawów z roku 1863 [*Nie masz to wiary, jak w naszym znaku...*].

Mosiek.

Mrok i noc.

Przedśpiew.

- Zaleski Józef Bohdan (1802-1886): Ku młodziankom polskim [*Boje, a znoje nam – bracia, na długo!...*].

- [Autorzy nieznani]:

Dalej, bracia, w las!

Do Kampinosu [*Jeszcze Polska nie zginęła / gdyśmy wyszli cali...*].

Marsz Czachowskiego [*Już was żegnam niskie strzechy...*].

Śpiew więźniów z Cytadeli Warszawskiej [*Czemu tęsknić za chatą...*].

Powieści, opowiadania, pamiętniki

- Asnyk Adam (1838-1897):
  - Panna Leokadia : (opowiadanie hreczkosieja).
  - Pierwiosnki.
- Bałucki Michał (pseud. Elpidon, 1837-1901):
  - Komedia za kratą.
  - Młodzi i starzy : powieść z niedawnych lat.
  - Przebudzeni.
  - Trzy szkice powieściowe z roku 1863.
  - Życie wśród min.
- Brzozowski Stanisław (1878-1911): Płomienie.
- Choynowski Piotr (1885-1935): Kuźnia : powieść historyczna z lat 1861-1863.
- Czaplicki Ferdynand Władysław (1828-1886): Bohaterska rodzina: urywek z powstania 1863 r. : zdarzenie prawdziwe.
- Czernik Stanisław (1899-1969): Ręka.
- Daniłowski Gustaw (1871-1927): Z minionych dni : powieść.
- Daszewski Zdzisław (pseud. Mścigniew, 1848?-19...):
  - Pobóg : opowieść z powstania 1863 roku.
  - Rok 1863.
- Dąbrowska Maria (1889-1965): Noce i dni.
- Dobraczyński Jan (1910-1994): Piąty akt.
- Dygasiński Adolf (1839-1902): W puszczy.
- Dzierzkowski Józef (1807-1865), Sabowski Władysław (1837-1888): Chrzest polski: powieść ze zdarzeń ostatnich w 3 częściach.
- Gomulicki Wiktor (1848-1919):
  - Panna Julia.
  - Zakazane [tom nowel].
- Goździkiewicz Teodor (1903-1984): Sprawy Łuki Bakowicza.
- Iwaszkiewicz Jarosław (1894-1980):
  - Heydenreich.
  - Książka moich wspomnień.
  - Rozmowy o książkach [wspomnienie *Ojczyzna* J. Narzymskiego].
  - Wspomnienie o Stefanie Żeromskim [m.in. na temat *Wiernej rzeki*].
  - Zarudzie.
- Jeż Teodor Tomasz (1824-1915): Za gwiazdą przewodnią: powieść na tle powstania styczniowego.
- Konopnicka Maria (1842-1910): Jak Suzin zginął.
- Kraszewski Józef Ignacy (1812-1887):

Dziadunio : obrazki naszych czasów.

Dziecię Starego Miasta : obrazek współczesny narysowany z natury.

Moskal : obrazek współczesny.

My i oni : obrazek współczesny.

Na tułactwie : obrazy współczesne.

Na Wschodzie : obrazek współczesny.

Para czerwona : obrazek współczesny.

Szpieg : obrazek współczesny.

Zagadki : obrazy współczesne.

Żyd : obrazy współczesne.

- Kuncewiczowa Maria (1899-1989): Leśnik.

- Lam Jan (1838-1886):

Koroniarz w Galicji.

Pan komisarz wojenny.

- Lubowski Edward (1837-1923): Silni i słabi.

- Łopalewski Tadeusz (1900-1979): Sprawiedliwi.

- Łozińska Konstancja (1867-1944): Od Wąchocka do Igołomii.

- Łubieński Henryk (1901-1960): Rycerze śmierci.

- Mackiewicz (Cat) Stanisław (1896-1966): Bismarck i Grottger (z tomu: Był bal).

- Miciński Tadeusz (1873-1918): Dęby czarnobylskie.

- Narzyski Józef (1839-1872): Ojczym : powieść na tle wypadków ostatniego powstania.

- Olechowski Gustaw (1874-1959):

Odkupienie; Pułkownikowa (z tomu: Buntownicy).

- Orzeszkowa Eliza (1841-1910):

Dwa bieguny.

Gloria victis.

Hekuba.

Nad Niemnem.

Oficer.

Oni.

Panna Róża.

Widma.

Zygmunt Ławicz i jego koledzy.

- Piołun-Noyszewski Stanisław (1891-1941): Powstańcy.

- Prus Bolesław (1847-1912):

Lalka.

Omyłka.

- Przyborowski Walery (pseud. Zygmunt Lucjan Sulima, 1845-1913):

Noc styczniowa z 22 na 23 stycznia 1863 r. : powieść z moskiewskiej niewoli.

- Upiory : powieść z roku 1863.
 Wspomnienia ułana z 1863 r.
- Rembek Stanisław (1901-1985): Ballada o wzgardliwym wisielcu oraz dwie gawędy styczniowe.
  - Reymont Władysław Stanisław (1867-1925): Chłopi [postać Ambrożego].
  - Rodziewiczówna Maria (1864-1944):
   Dewajtis.
   Pożary i zgliszcza : powieść na tle powstania styczniowego.
  - Ryłski Eustachy (1944-): Stankiewicz : powrót.
  - Rymkiewicz Władysław (1900-1984): Trzystu pod Dobrą: Powieść historyczna z roku 1863.
  - Sabowski Władysław (pseud. Wołody Skiba, 1837-1888):
   Na paryskim bruku.
   Na wędkę.
   Nad poziomym : powieść dla młodzieży z okresu powstania styczniowego.
  - Sienkiewicz Henryk (1846-1916):
   Dzwonnik.
   Obrazek leśny.
   Szkice węglem.
   W pustyni i w puszczy [postać pana Tarkowskiego, ojca Stasia].
   We mgle.
  - Sieroszewski Waclaw (1858-1945): Zacisze.
  - Strug Andrzej (1871-1937):
   Dzieje jednego pocisku.
   Ojciec i syn [opowiadanie z cyklu "Ludzie podziemni"].
   Ojcowie nasi [tom opowiadań: Ich syn; Bestia; Posiew śmierci; Mogiłka; Pan i parobek; „Polaki”].
   Pokolenie Marka Świdy.
  - Szalay-Groele Waleria (1879-1957): Mali bohaterowie z roku 1863: opowiadanie prawdziwe.
  - Szaniawski Klemens (pseud. Junosza, 1849-1898): Na zgliszczach : (powieść wiejska).
  - Szujski Józef (1835-1883), Tarnowski Stanisław (1837-1917), Wodzicki Ludwik (1834-1894), Koźmian Stanisław (1836-1922): Teka Stańczyka („Przegląd Polski”, 1869).
  - Świerczek Marek (1970-): Bestia.
  - Świeżawski Ludwik (1914-1991): Rapsod powstańczy.
  - Terlecki Władysław Lech (1933-1999): Spisek; Dwie głowy ptaka; Powrót z carskiego sioła (trylogia).
  - Turski Jan Kanty (1832-1870): Zochna hrabianka : powieść.

- Wielopolska Maria-Jehanne (1882-1940): Kryjaki : o sześćdziesiąt trzecim roku opowieść.
- Wołodźko Walery (pseud. Koszczyc Wacław, 1831-1904):
  - Ucieczka.
  - W ogniu wolności.
  - Wici wyroczne.
  - Wybrańcy losu.
- Zacharjasiewicz Jan (1823-1906): Nemezys.
- Żeromski Stefan (1864-1925):
  - Dzienniki.
  - Echa leśne.
  - Nawracanie Judasza.
  - Nokturn.
  - Pocałunek.
  - Rozdzióbią nas kruki, wrony...
  - Szyfowe prace [postać strzelca Nogi].
  - Uroda życia.
  - Wierna rzeka.

Dramaty

- Rydel Lucjan (1870-1918): Na zawsze.
- Zapolska Gabriela (1857-1921):
  - Sybir.
  - Jesiennym wieczorem.
- Żeromski Stefan (1864-1925): Róża.
- Żuławski Jerzy (1874-1915): Dyktator : prolog i 4 akty z krwawych dni 1863 r.

*Opracowała mgr Barbara Michalek – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik Wydziału Informacji Bibliograficznej, PBW w Katowicach.*

REGIONALIA

Gabriela Bonk

Zespół Szkół Urszulańskich w Rybniku

JÓZEF PIOTR LOMPA – WSPOMNIENIE W ROCZNICĘ

29 marca obchodzono 150 rocznicę śmierci Józefa Lompy, który głosił hasła ścisłej łączności Śląska z Polską. Był jednym z pierwszych śląskich działaczy narodowych. Domagał się wprowadzenia języka polskiego do szkół i administracji.

*Boś nie wystąpił dla zysku i sławy,
Lecz w ojczystego języka obronie
Mężnieś się ujął zaniedbanej sprawy
Z ogniem młodzieńczym,
jaki w wieszczu płonie
Konstanty Damrot*

Józef Piotr Lompa urodził się 29 czerwca 1797 roku w Oleśnie na Śląsku Opolskim, jako syn biednego sklepikarza warzywnego Michała Lompy i Józefy ze Stróżyków.

Konstanty Prus w następujący sposób opisuje wygląd i charakter Lompy: *Wzrostu był średniego, lecz dość gruby. Tabakierka, którą często w dłoni nosił, oraz laska, to przedmioty od niego nieodłączne. Chodził powoli, a ruchy jego wszystkie znamionowane były powagą. Dla ludzi był zawsze bardzo grzeczny i uprzejmy, z wszystkimi obchodził się mile i delikatnie. Z natury miał uosobienie pogodne, lubił dowcip i umiał być dowcipny, ale bez złośliwości – miał bowiem serce dobre i na wskroś poczciwe. Był dobry, mile się z ludźmi obchodził. Lubiany, pilny, pracowity i bardzo mądry.*

J. Lompa był nauczycielem, organistą, folklorystą, prozaikiem, publicystą, tłumaczem, korespondentem czasopism. Współpracował z kilkoma czasopismami. Założył bibliotekę i czytelnię w Bytomiu. Starał się o podniesienie oświaty i kultury rolnej wśród chłopów. Stale korespondował z wieloma wybitnymi osobistościami, między innymi Józefem Ignacym Kraszewskim i Pawłem Stalmachem. Napisał około 90 prac literacko-naukowych o bardzo różnorodnej tematyce: etnografia, geografia, historia Śląska i Polski, język, rolnictwo... Używał kryptonimu J. L. lub pseudonimu A. Mieczyski. Opracował zbiory przysłów i pieśni. Jego działalność przyczyniła się do utrzymania języka polskiego i kultury rodzimej na Górnym Śląsku. Wpłynęła na rozbudzenie zainteresowań tym regionem w innych dzielnicach Polski. Pisał też wiersze, często inspirowane pięknem przyrody.

W interesujący sposób pisarstwo Lompy scharakteryzował w 1860 roku Ludwik Jenike: *Wykład jego, chociaż niewykwintny i szorstki, jasny jest, zrozumiały i dostosowany doskonale do pojęcia początkujących. Wiersze jego lubo nienacechowane wyższym talentem poetyckim, oznaczają się jednak czystością języka, prostotą wysławiania i jakąś rzewną nieraz smętnością, trafiającą do serca czytelników.*

W 1818 roku Lompa ożenił się z Marią Benesiówną, z którą miał 9 dzieci. Po jej przedwczesnej śmierci ożenił się z Weroniką Grzegorz i doczekał się kolejnych 7 dzieci. Pracował w Szywałdzie, Cieszynie, Łomnicy i Lublińcu, a od jesieni 1819 roku, przez ponad 30 lat w Lubszy Śląskiej. Liczną rodzinę utrzymywał z pensji nauczyciela, organisty, deputatu w zbożu i opale. Ponadto uprawiał 7 mórg gruntu i łąk.

W Lubszy postarał się o piękny gmach szkolny i powiększył szkolny ogród. Zasadził ponad 200 drzew owocowych, wystawił trzy altany. Każdą z przeszło 500 gatunków roślin zaopatrzył w tabliczkę z nazwą botaniczną w języku łacińskim, niemieckim i polskim. Przed szkołą ufundował studnię do wspólnego, dla całej wsi użytku. Dla kościoła w Lubszy postarał się o organy, podwyższenie wieży i samego kościoła, nowy dach, kaplicę, zegar na kościele, powiększenie i ogrodzenie cmentarza, odnowienie ołtarzy.

*Boś Ty, wieszczu śląski,
śmiały a skromny,
Sam największy sobie wystawiłeś
Trwalszy niż kruszec pomnik wiekopomny*

Konstanty Damrot

Jego aktywny udział w Wiosnie Ludów (1848), gdy dał się poznać jako obrońca polskiej ludności Śląska spowodował, że władze pruskie odebrały mu możliwość zarobkowania. Pozbawiony pracy i emerytury ostatnie 13 lat życia spędził w Woźnikach, żyjąc w skrajnej nędzy z żoną i najmłodszymi dziećmi. Mimo biedy i rozpaczliwego położenia, Lompa nadal pisał i pracował bez wytchnienia.

Działalność tego zasłużonego Górnoszlązaka – trochę archaicznym językiem, ale bardzo celnie – podsumował K. Prus: *Najważniejszą przeto zasługą Lompy będzie zawsze ta okoliczność, że on, jeśli zgoła nie pierwszy, to w każdym razie jeden z najpierwszych odczuł i zrozumiał rzeczoną konieczność oświaty rodzimej i z własnej dobrej woli na ugorach śląskich zaczął wskrzeszać i rozniecać oświatę polską dla ludności polskiej na Śląsku.*

Bibliografia:

1. Berezowski Stanisław: *Turystyczno-krajoznawczy przewodnik po województwie śląskim*. Katowice: Nasza Księgarnia, 1937, s. 267.
2. Lyszczyna Jacek: „*Nie drogą bitą, lecz ścieżkami dzikimi wybijam się...*” W 200-lecie urodzin Józefa Lompy. „*Śląsk*” 1997 nr 6, s. 50- 52.
3. Prus Konstanty: *Józef Lompa, jego życie i prace. Na 50. rocznicę zgonu jego*. Bytom: Katolik, 1913.
4. Snoch Bogdan: *Józef Piotr Lompa 1797-1863*. W: *Ziemia Śląska*. Tom 4. Red. Lech Szaraniec. Katowice: Muzeum Śląskie, 1997, s. 381- 385.
5. Szoltysek Marek: *Józef Lompa – geniusz w ubóstwie*. „*Gazeta Rybnicka*” 1997 nr 6, s. 16-17.
6. Szoltysek Marek: *Śląski Sokrates*. „*Gość Niedzielny*” z 8.07.2007, s. XI.

Mgr Gabriela Bonk – nauczyciel bibliotekarz,
ZSU w Rybniku.

JÓZEF LOMPA
ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE ZA LATA 1947-2012,
 OPRACOWANE NA PODSTAWIE ZBIORÓW WŁASNYCH BIBLIOTEKI

Urodził się 29 czerwca 1797 r. w Oleśnie, śląskim miasteczku, wówczas bardziej podobnym do wsi. (...) W trakcie nauki domowej i w Katolickiej Szkole Ludowej w Oleśnie nauczył się czytać, pisać, rysować. Największe zamiłowanie miał chyba do muzyki: pobierał dodatkowe lekcje z tej dziedziny. Zdobył umiejętność gry na organach oraz śpiewał w chórze kościelnym.

Józef Piotr Lompa. Nauczyciel i działacz oświatowy, poeta, prozaik, historyk, publicysta, autor podręczników dla szkół elementarnych, etnograf... Zważywszy wielostronność jego zainteresowań – człowiek renesansu. Wziąwszy pod uwagę ramy czasowe życia – romantyk. Akcentując zasadniczy zręb aktywności zawodowej – modelowy przykład realizatora idei pracy u podstaw, pozytywista. (...)

Pracował bez wytchnienia: uczył, tłumaczył, gromadził materiały etnograficzne, popularyzował wiedzę rolniczą, pomagał miejscowej ludności w sprawach sądowych. Przede wszystkim – wśród pogardzanej przez zaborców ludności wiejskiej budził polskość.

Fragmenty pochodzą z artykułu **Barbary Michałek:**
Człowiek renesansu, romantyk czy pozytywista? ... (poz. 4 poniższego zestawienia).

ARTYKUŁY:

1. CHARAKTERYSTYKA przysłów śląskich zebranych przez Józefa Lompę : (wybór). Cz. 1 / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1998, nr 1, s. 41-63
2. CHARAKTERYSTYKA przysłów śląskich zebranych przez Józefa Lompę : (wybór). Cz. 2 / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1998, nr 2, s. 61-80
3. CHARAKTERYSTYKA przysłów śląskich zebranych przez Józefa Lompę : wybór. Cz. 3 / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1998, nr 3/4, s. 87-109
4. CZŁOWIEK renesansu, romantyk czy pozytywista? : sylwetka Józefa Lompy, patrona Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach / Barbara Michałek // W: 80 LAT Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach (1928-2008) / [red. Maria Grabowska i in.]. - Katowice : Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, [2008]. - S. 7-10
5. EPIGON z wyboru? : (staropolskie tematy twórczości poetyckiej Józefa Lompy) / Barbara Michałek // Dialogi Biblioteczne. - 2008, nr 2, s. 5-8
6. JÓZEF Lompa (1797-1863) z perspektywy końca XX wieku / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. – 1997, nr 2, s. 3-9
7. JÓZEF Lompa – epistolograf / Elżbieta Gondek // W: ŚLĄSKIE miscellanea : literatura – folklor. T. 6 / red. Jan Malicki, Krystyna Heska-Kwaśniewicz. – Kraków : Universitas, 1994. – (Prace Komisji Historycznoliterackiej; nr 15). - S. 57-68
8. JÓZEF Piotr Lompa 1797-1863 / Bogdan Snoch // Ziemia Śląska. - T. 4. - (1997), s. 381-385
9. KOMUNIKAT Władysława Nehringa o zbiorze bajek i wierszy śląskich ze zbiorów Józefa Lompy // Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. – 1997, nr 1, s. 49-75

10. MACIEK babę dusi czyli przygody Józika Lompy / Andrzej Kuśnierczyk // Śląsk. – 1996, nr 2, s. 28-30
11. MARYNOWANE śledzie Lompy / Andrzej Kuśnierczyk // Śląsk. - 2000, nr 4, s. 47
12. NIE drogą bitą, lecz ścieżkami dzikimi wybijam się... / Jacek Lyszczyzna // Śląsk. – 1997, nr 6, s. 50-52
13. NIE każdy orlim lotem pod sfery słońca lecieć może [wybór kilkunastu wierszy Józefa Lompy] / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. – 1998, nr 2, s. 87-121
14. O STANIE badań nad życiem i działalnością Józefa Lompy / Beata Matuszek // Bytomskie Zeszyty Pedagogiczne. - Z. 9 (2005), s. 40-47
15. OD polskiego słowa - do polskiego Śląska / Katarzyna Tałuc // Śląsk. - 2012, nr 5, s. 34-37
16. ROZMAITOŚCI szląskie / Józef Lompa ; oprac. Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1996, nr 1, s. 81-98
17. SIEMIANOWICKIE koneksje [Józefa] Lompy. [Cz. 1] / Antoni Halor // Śląsk. - 1999, nr 9, s. 39
18. SIEMIANOWICKIE koneksje Józefa Lompy. Cz. 2 / Antoni Halor // Śląsk. - 1999, nr 10, s. 63
19. SIEMIANOWICKIE koneksje Józefa Lompy. Cz. 3 / Antoni Halor // Śląsk. - 1999, nr 11, s. 72
20. SZKOLNY z Lubszy [o Józefie Lompie] / Jan Malicki // W: KALENDARZ Nasza Ziemia 1997 / red. Daniel Tresenberg. – Katowice : Górnośląska Oficyna Wydawnicza, [1996]. – S. 178-182
21. WIESZCZ górnośląski : o poezji Józefa Lompy / Jacek Lyszczyzna // W: ŚLĄSKIE miscellanea : literatura – folklor. T. 6 / red. Jan Malicki, Krystyna Heska-Kwaśniewicz. – Kraków : Universitas, 1994. – (Prace Komisji Historycznoliterackiej; nr 15). - S. 43-55
22. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1987, nr 1, s. 18-37
23. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1987, nr 2, s. 39-56
24. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1987, nr 3, s. 22-28
25. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1987, nr 4, s. 78-91
26. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1988, nr 1-2, s. 69-79
27. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1989, nr 1, s. 22-31
28. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. - 1989, nr 3-4, s. 75-82
29. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. – 1991, nr 3-4, s. 46-52
30. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. – 1993, nr 4, s. 91-99
31. Z RAPTULARZA Józefa Lompy / Jerzy Pośpiech // Kwartalnik Opolski. – 1996, nr 1, s. 81-98

KSIĄŻKI

1. DO polskiej muzy : wybór wierszy / Józef Lompa ; wybór i oprac. Jacek Lyszczyzna. - Katowice : Górnośląska Oficyna Wydawnicza, 1997. - 84 s. ; 17 cm. - ISBN 83-85862-17-X
2. DYKCYONARZYK geograficzny czyli wyszczególnienie miast, wsi i mniejszych osad jako też rzek i gór Szląska Pruskiego z dodatkami historycznymi / Józef Lompa ; oprac. Wojciech Janota. - Katowice : Biblioteka Śląska, 1997. - 132 s. ; 15x21 cm. - ISBN 83-904465-1-0
3. FAUST, Abu-Zajd i książęta śląscy : imitacje literackie Józefa Lompy / oprac. Jan Malicki. - Katowice : Śląsk, 1997. - 275 s. : il. ; 24 cm. - (Biblioteka Piśmiennictwa Śląskiego). - ISBN 83-7164-044-7
4. JEZYK Józefa Lompy / Jerzy Kopeć ; Instytut Śląski w Opolu. – Wrocław : Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Oddział Wrocławski, 1965. – 132 s. ; 25 cm
5. JÓZEF Lompa : prekursor pracy kulturalno-oświatowej na Górnym Śląsku / Stanisław Wilczek. – Katowice : Muzeum Śląskie, 1997. – 36 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85039-62-7
6. JÓZEF Lompa : zarys biograficzny / Janina Ender. – Katowice ; Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1947. – 117 s. ; 21 cm
7. JÓZEF Lompa 1797-1863 / Wiesław Dobrzycki. – Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1970. – 55 s. ; 23 cm
8. JÓZEF Lompa dla Śląska i dla Polski / red. tomu Magdalena Kubista. – Katowice ; Opole ; Cieszyn : Związek Górnośląski, 1993. – 159 s. ; 21 cm. – (Wszechnica Górnośląska ; IX)
9. JÓZEF Lompa, jego działalność i zasługi dla Śląska / Zdzisław Hierowski. - Katowice : Komitet Obchodu 160 Rocznicy Urodzin J. Lompy, 1957. - 27 s. ; 21 cm
10. JÓZEF Lompa - katalog centralny = Joseph Lompa - central catalogue / oprac. Janina Woźnicka. - Wyd. 2 zm. i uzup. przez Irenę Nitsche. - Katowice : Biblioteka Śląska : Górnośląska Oficyna Wydawnicza, 1997. - 235 s. ; 17 cm. - ISBN 83-904465-4-5
11. JÓZEF Lompy żywot niepokorny / Jan Malicki ; Polska Akademia Nauk. Oddział w Katowicach. Komisja Historycznoliteracka. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1990. – 59 s. ; 17 cm. – (Spotkania z Literaturą ; 3). – ISBN 83-85862-18-8
12. KILKA uwag o listach Józefa Lompy / Stanisław Wilczek // Zaranie Śląskie. – 1961, z. 1, s. 1-10. – Odbitka
13. KRÓTKIE wyobrażenie historyi Szląska dla szkół elementarnych / zebrane przez Józefa Lompę. - Zabrze : Muzeum Miejskie, [1997]. - 26 s. ; 20 cm. - Reprint egzemplarza ze zbiorów Biblioteki Sejmu Śląskiego. Opole : nakładem własnym, 1821. - ISBN 83-905806-9-1
14. LOMPA / Kazimierz Gołba. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1947. – 106 s. ; 22 cm. - (Współcześni Pisarze Śląska; nr 3)
15. NAUCZYCIEL z Lubszy i inne szkice / Zdzisław Hierowski. – Katowice : „Śląsk”, 1961. – 174 s. ; 21 cm
16. PIEŚNI ludu śląskiego : ze zbiorów rękopiśmiennych Józefa Lompy / wydał, skomentował i zarysem monograficznym poprzedził Bogdan Zakrzewski. – Wrocław : Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Oddział Wrocławski, 1970. – 470 s. ; 24 cm
17. SPOŁECZNA publicystyka Józefa Lompy podczas Wiosny Ludów / Tadeusz Gospodarek. - Opole : Instytut Śląski, 1964. - 92 s. ; 21 cm. - (Komunikaty : seria monograficzna / Instytut Śląski w Opolu ; nr 56)

18. SYLWETKI zbieraczy i badaczy muzycznego folkloru Śląska / Krystyna Turek. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2001. - 151 s. ; 21 cm. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 1967). - ISBN 83-226-1021-1
19. WIERSZE Józefa Lompy / Stanisław Wilczek. - Katowice : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1962. - S. 25-64 ; 23 cm. - Odbitka z : Prace Historycznoliterackie Katedry Historii Literatury Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Katowice 1962
20. Z KRAJU Lompy / Wilhelm Szewczyk. – Katowice : „Śląsk”, 1957. – 33 s. ; 21 cm
21. Z ŻYCIA i działalności pedagogiczno-oświatowej Józefa Lompy / Józef Madeja. - Opole : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1965. - 109 s., [25] s. tabl., [1] k. tabl. map : il. ; 24 cm. - (Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu. Seria B, Studia i Rozprawy ; 10)
22. ZE studiów nad Lompą / pod red. Tadeusza Gospodarka ; Instytut Śląski w Opolu. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1964. – 152 s. ; 24 cm
23. ZWIĄZKI Józefa Lompy z nauką i kulturą polską oraz jego podręczniki szkolne i książki rolnicze / Marian Treszel ; Instytut Śląski w Opolu. – Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1979. – 342 s. ; 24 cm

*Opracowała mgr **Katarzyna Herich** – nauczyciel bibliotekarz,
Wydział Informacji Bibliograficznej PBW w Katowicach.*

Z RELACJI UCZESTNIKA

Cezary Waluszko*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Pszczynie***„JAK WYCHOWYWAĆ DO MIŁOŚCI?”**KONFERENCJA DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW W STAROSTWIE POWIATOWYM
W PSZCZYNIE

6 lutego 2013 roku w sali sesyjnej Starostwa Powiatowego w Pszczynie odbyła się konferencja *Jak wychowywać do miłości?*, którą honorowym patronatem objęli starosta pszczyński Paweł Sadza oraz burmistrz Pszczyny Dariusz Skrobol.

Konferencję zorganizowała pszczyńska filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach wraz z „Dobrą Książką” Joanny Piosik. Patronat medialny nad konferencją objęły „Gazeta Pszczyńska” oraz wydawnictwo „Miłujcie się”. W spotkaniu wzięło udział ponad stu zainteresowanych tematem nauczycieli, wychowawców i rodziców. W czasie trwania konferencji można było wysłuchać wykładów na temat edukacji seksualnej czy wpływu domu rodzinnego na życiowe wybory młodzieży.

Pomysłodawcą konferencji była Joanna Piosik – nauczycielka przyrody i wychowania do życia w rodzinie, która zaproponowała naszej filii współorganizowanie tego wydarzenia. Podzieliliśmy się zadaniami, które należało wykonać. Pani Joanna skontaktowała się z włodarzami Pszczyny, którzy objęli konferencję patronatem honorowym. Zadbali także o patronów medialnych. Pracownicy biblioteki zajęli się natomiast częścią organizacyjną przedsięwzięcia: przygotowaniem plakatów i zaproszeń, materiałów konferencyjnych oraz rejestracją uczestników. Opracowali wstępne projekty plakatów i zaproszeń, którym ostateczny kształt nadano w drukarni.

Uczestników zebranych w sali sesyjnej przywitał starosta pszczyński – pan Paweł Sadza, który podkreślił wagę tematyki konferencji. Całość prowadziła pani Joanna Piosik, która powitała zaproszonych gości i wszystkich uczestników, a następnie przedstawiła prelegentów.

Dr inż. Antoni Zięba – prezes Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka z Krakowa, wygłosił referat zatytułowany *Trzy drogi edukacji seksualnej i ich skutki w dojrzewaniu do miłości*. Przybliżył w nim rodzaje edukacji seksualnej – tak zwane typy A, B i C oraz skutki ich wprowadzania w przykładowych krajach.

Kolejną prelegentką była dr med. Monika Małecka-Holerek – wykładowca w Instytucie Teologicznym im. św. Jana Kantego, konsultant RODN „WOM” w Bielsku-Białej, która zapoznała uczestników konferencji ze zdrowotnymi skutkami wczesnej edukacji seksualnej, takimi jak choroby przenoszone drogą płciową.

Po przerwie i poczęstunku można było wysłuchać wykładu mgr Renaty Maciejczyk – nauczycielki, trenera i doradcy zawodowego. Prelegentka podzieliła się spostrzeżeniami na temat wpływu domu rodzinnego, a szczególnie ojca, na wybór życiowego partnera.

Następnie mgr Joanna Piosik przybliżyła założenia Ruchu Czystych Serc.

Ostatnim prelegentem był ks. dr Stanisław Puchała – duszpasterz akademicki i kapelan rekolekcji małżeńskich „Marriage Encounter”, który wygłosił wykład na temat *Cywilizacja miłości kontra cywilizacja śmierci w nauczaniu Jana Pawła II*.

Wszystkie wystąpienia spotkały się z żywym zainteresowaniem uczestników. Na koniec konferencji, w podsumowaniu, wyrażono chęć kontynuacji poruszanego tematu w kolejnych spotkaniach. Wszyscy uczestnicy otrzymali materiały konferencyjne pozyskane od patronów medialnych oraz wydawnictwa „Rubikon”.

Uczestników konferencji przywitał Paweł Sadza – starosta pszczyński.
Fot. ze zbiorów Starostwa Powiatowego w Pszczynie.

Joanna Piosik – pomysłodawca konferencji.
Fot. ze zbiorów Starostwa Powiatowego w Pszczynie.

Uczestnicy konferencji. Fot. ze zbiorów Starostwa Powiatowego w Pszczynie.

*Mgr Cezary Waluszko – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Pszczynie.*

BIBLIOTEKA POLECA

ISTNIEĆ TO ZNACZY BYĆ WIDZIANYM
POLECANE LEKTURY Z ZAKRESU TWORZENIA STRON WWW
I MARKETINGU SPOŁECZNOŚCIOWEGO

Tworzenie stron WWW : ćwiczenia praktyczne / Maria Sokół. - Wyd. 3. - Gliwice : Helion, cop. 2012. - 172 s. : il. ; 21 cm. - Na okł. i s. tyt.: Własna strona WWW krok po kroku - prościej już nie można. - ISBN 978-83-246-3395-1

Sygn. 169171 (Wypożyczalnia)

Książka Marii Sokół, zatytułowana *Tworzenie stron WWW*, jest warta polecenia tym nauczycielom i bibliotekarzom, którzy zdecydowali się na samodzielne opracowanie strony internetowej swojej szkoły lub biblioteki. Publikacja stanowi zwięzły kurs języka HTML 5, uwzględniający kolejne etapy tworzenia witryny, przybierającej postać serwisu internetowego.

W pierwszym rozdziale Autorka przypominała, jak funkcjonuje sieć Internet, zwróciła uwagę na budowę strony WWW i specyfikę języka HTML. W rozdziałach 2-7, krok po kroku, zaprezentowała etapy samodzielnego opracowania własnej witryny: od scenopisu po jej testowanie i publikację w sieci.

Do książki dołączono wykaz elementów języka HTML. Każdy element opatrzone krótkim opisem jego funkcji oraz listą podstawowych atrybutów opcjonalnych.

Joomla! : oficjalny podręcznik / Jennifer Marriott, Elin Waring ; [tł. Piotr Pilch]. - Gliwice : Helion, 2012. - 424 s. : il. ; 23 cm. - ISBN 978-83-246-3608-2

Sygn. 168993 (Wypożyczalnia)

Tworzeniu stron internetowych oraz zarządzaniu ich zawartością służy system Joomla! Jest to propozycja dla tych osób, które chciałyby opracować dynamiczną stronę WWW bez konieczności poznawania języka HTML.

Joomla! : oficjalny podręcznik, autorstwa Jennifer Marriott i Elina Waringa, prezentuje kolejne etapy instalacji i konfiguracji systemu, budowania strony internetowej, zarządzania jej treścią i popularyzacji w Internecie. Poza zagadnieniami teoretycznymi uwzględnia także praktyczne wykorzystanie Joomla! w biznesie, organizacjach non-profit i edukacji, odwołując się do konkretnych przykładów.

Do podręcznika dołączono wywiady z ekspertami oraz liczne dodatki, m.in. tutorial dotyczący tworzenia witryny szkolnej lub edukacyjnej w oparciu o system Joomla! 1.6.

Era Facebooka : wykorzystaj sieci społecznościowe do promocji, sprzedaży i komunikacji z Twoimi klientami / Clara Shih ; [tl. Maksymilian Gutowski]. - Wyd. 2. - Gliwice : Helion, cop. 2012. - 392 s. : il. ; 24 cm. - Na okł. i s. tyt.: Polub tę książkę! Wpływ serwisów społecznościowych na przemiany społeczne i kulturowe [...]. - ISBN 978-83-246-3631-0

Sygn. 169153, 169169 (Wypożyczalnia)

Nauczycielom i bibliotekarzom zainteresowanym popularyzacją działalności swoich szkół i bibliotek za pośrednictwem mediów społecznościowych, warto polecić *Ere Facebooka* – światowy bestseller, autorstwa Clary Shih, uznawanej za jedną z najbardziej wpływowych kobiet w branży technologicznej, założycielki Hearsay Labs. Książka powstała z myślą o firmach i instytucjach, które wykorzystują sieci społecznościowe do celów marketingowych oraz komunikacji z klientami. Znalazła również zastosowanie jako podręcznik w szkołach wyższych. Zainteresuje wszystkich, którzy korzystają z Facebooka, Twittera i Linkedina w pracy zawodowej.

Publikacja składa się z czterech części, w których omówiono kolejno: znaczenie serwisów społecznościowych dla biznesu (cz. 1), rolę sieci społecznościowej w organizacji (cz. 2), jej zastosowanie (cz. 3) i strategiczne wykorzystanie (cz. 4). Rozważania teoretyczne wzbogacono wieloma przykładami odnoszącymi się do potrzeb małych i średnich firm, korporacji, placówek oświatowych, służby zdrowia, organizacji non-profit oraz osób odpowiedzialnych za marketing polityczny.

Opracowała **dr Anna Marcol** – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach.

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA
im. Józefa Lompy

ul. kard. S. Wyszyńskiego 7, 40-132 Katowice
tel. 32 258-57-84, 32 258-38-38, fax 32 258-18-15
e-mail: biblioteka@pbw.katowice.pl

Godziny otwarcia:

WYPOŻYCZALNIA

poniedziałek – piątek 9.00 – 19.00
sobota 8.00 – 14.00

CZYTELNIA

poniedziałek – piątek 8.00 – 19.00
sobota 8.00 – 14.00

PRACOWNIA KOMPUTEROWA

poniedziałek, wtorek, piątek 9.00 – 15.00
środa, czwartek 9.00 – 18.30

WYDZIAŁ ZBIORÓW SPECJALNYCH
– ZBIORY AUDIOWIZUALNE

poniedziałek, środa, piątek 8.00 – 14.30
wtorek, czwartek 10.00 – 17.00

WYDZIAŁ INFORMACJI BIBLIOGRAFICZNEJ

poniedziałek – piątek 8.00 – 15.00

WYDZIAŁ INSTRUKTAŻOWO-METODYCZNY
EDUKACJI REGIONALNEJ

poniedziałek – piątek 7.30 – 15.00

ROZSTRZYGNĘCIE KONKURSU *ILUSTRUJEMY WIERSZE JANA BRZECHWY* W PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTECE WOJEWÓDZKIEJ IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH

Fot. K. Czaplą-Durska